

De eerlijke misdadige : burger treurspel

<https://hdl.handle.net/1874/371822>

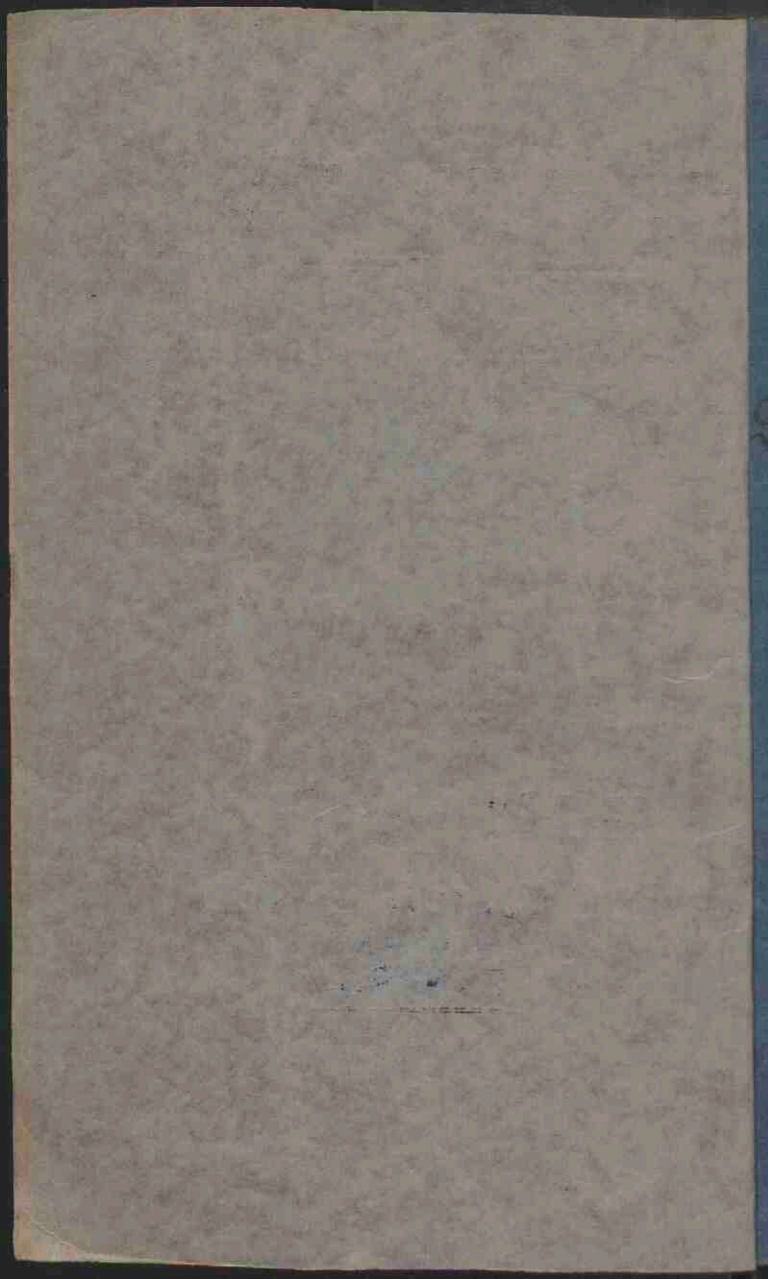
BIBLIOTHEEK DER RIJKSUNIVERSITEIT

TE UTRECHT

1929

Verzameling tooneel-
stukken uit de
nalatenschap van
Prof. Dr. J. te WINKEL

No. 738

J. G. Winkel
n. 597a

De Eerlijke Misdadige
door
L. enouillet de Talbaire.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
WIJEN

J. He Winkle

FRANSCHEN DICHTER.

burgerlijke gerustheid, en, niet worden het voorwerp van den haet en vervolging van andere burgers. Nu! men voert altijd uit den Schouwburg met zich eenige afbeeldingen van de indrukzelen, die men daer ontvangen heeft, en die, zich herhalende en vervolgens vestigende, eindelijk, zonder dat men het gewacr wordt, eene aanmerkelijke verandering, in de genegenheden der ziele, uitwerken, gelijk ook in de gesteldheid van den geest. Men gewent zich in vrede te leven, in de maetschappij, met hen die men gemeenzaemlijk op het tooneel ziet. Men zal zelden in de waereld pijnigen dezelve persoonen, wier rampen men in den Schouwburg beweende: met één woord, ik kan mij niet onthouden van te denken te zeggen, dat, indien, in plaetse van de oproerige Predikation, waarvan de Predikstoelen ten tijde van *Karel den IX.* te *Parijs* weërgalmden; dat, indien, in plaetse van het gruwlijk Feest, 't welk nog alle jaeren te *Toulouze* gevierd word; men kwaemlijk had vertoond de *Eerlijke Misdadige*, of eenig ander Tooneelftuk van het zelve soort, ik zeer twijfel, dat vele lieden, uit den Schouwburg komende, zouden gelopen hebben om den dolk van *Sint Bartholomeus* te nemen, of het Schavot voor *CALAS* opterechten.

Ziedaer de aanmerkingen, welken ik te maken had over de keuze van mijn onderwerp: wat het soort van het stuk zelve belangt, is niet meer nodig verdedigt te worden. *De Eerlijke Misdadige* is tuschen het Zedig-Blijspel, en het Treurspel, of liever, het is een waerachtig *Burger Treurspel*, welkers ontknoping gelukkig is.

Dit nieuw-soort, opgemerkt door een man van verstand (e) en bespothijk gemaakt door hekelingen, die

(e) Zie te disc. sur la Poës. Dram. achter du Père de Famille.

V O O R R E D E N .

die niets uitbeelden boven het geen 'er van is; begint niet minder aenhangers te krijgen dan het tegenstrevers gehad heeft. De zielen, verscheurd, door het lezen van den *Engelschen Bepspotter*; zijn gesloten voor de boerterijen der stekende Spotvogels, en zoo de waerde *Akademist*, die zich bij ons van dat verschriklijk onderwerp heeft meester gemaakt, zijn Tooneelstuk (*f*) doet vertonen, dan denke ik dat de dood van den Bepspotter, die zich, in de gevangenis door vergif van kant maakt, zoo veel traenen zal doen storten als die van een' Prins of eenig ander' Held.

Was het niet inderdaed de menschelijke natuur al te veel te kort gedaen, met te geloven, dat het ongeluk van een' mensch, wie hij ook zij, beneden de waerdigheid van het Treurspel is? Ramp weêrvare die laege en trotsche zielen, welke zich niet weten te vermurwen dan alleen voor de Grooten! de geene, die over de roode muts van mijn' Galeislaef zal lagchen, in plaets van, over zijn deugd en ketenen, te wenen. De geenen, wier hart men niet raken kan, dan door tusschenkomst eener Kroon of Vederbosch, is niet waardig de tedere bewegingen der natuur te gevoelen, of traenen van medelijden te storten.

(*f*) Dit Stuk is reeds met een' goeden uitslag gespeeld, op het Tooneel van zijne Hoogheid *den Hertog van Orleans*.

VOORBERICHT.

Dit aendoenlijk Tooneelstuk, 't welk voor weinig tijds in Parijs wierd uitgegeven, en straks met zoo veel genoegen als aendoening van yder gelezen, heeft ten grondslage, eene waere Geschiedenis, voor weinige jaeren begonnen, en nu in 't kort geëindigt. De Heer Fabrè, in dit stuk voorkomende onder den naem van Lisimon, was in zijnen tijd een Protestants Predikant, die zeer yverig was in het voortplanten van zijn' Godsdienst, welken hij met hart en mond beled. Hij, zoo het schijnt, niet genoeg voldaan door denzelven in 't verborgen voortzetten, waegde dit ook meer openbaer, 't welk van dit deerlijk gevolg was, dat hij in bechtenis genomen en voorts ter Galeïë veroordeeld wierd. Deze yverige Grijsaert zuchtte reeds onder den last zijner ketenen, wanneer zijn Zoon, hier voorkomende onder den naem van André, besloot, het koste dan wat het wilde, zijnen Vader te verlossen. Gedreven door de kinderlijkeliefde, wendt hij alle middelen aen, sparende noch klagten, noch traenen, noch geld, en haelt eindelijk den Geleider der Galeïslaven over, dat zijn Vader ontslagen en hij in deszelfs plaets met de ketenen beladen wierd. Deze edelmoedige Zoon, na een allertederst afscheid van zijnen Vader (die zich vervolgens in eene veilige schuilplaets verborg) genomen te hebben, en dus ongelukkig aen het allerijlijkst noodlot overgeleverd zijnde, heeft in deez' allerdeerlijksten staet verscheidene jaeren doorgebracht, tot eindelijk zijne deugd met zijn ongeluk bekend zijn geworden, tot zelfs aen het Fransche Hof, 't welk over al de aerde voor edelmoedig en deugdlievende beroemd is, en van het welke ook de jonge Heer Fabrè, als een deugdzaam mensch, en voorbeeld voor alle Kinderen, zijn verlossing, niet alleen, maer ook, ter vergelding
zij-

V O O R B E R I C H T.

zijner deugd en ongemeene Vaderliefde, *sints dat oogblik, billijk alles mogt verwachten.*

De Fransche Dichter, den Heer Fenouillot de Falbairre, is een jong Heer, van eene zwakke gesteldheid, men verzekert dat hij, behalven 't vermaak 't welk hij geniet, door zijn Tooneelstuk zoo algemeen met achting te zien ontvangen, ook het genoegen zal mogen hebben dat zijn stuk zal vertoond worden, voor Mevrouw de Hertoginne van Villeroy, welke in haer Hotel een klein Tooneel heeft (a).

Zonder twijfel zullen velen gevonden worden, welke zullen afkeuren dat wij dit Tooneelstuk den naam van Burger Treurspel gegeven hebben, en welligt dat deze naam, in ons Vaderland, zoo veel tegenstrevers zal ontmoeten, als hij, in den beginne in Vrankrijk aentrof. Dan, zonder uit de hiervoor geplaatste Voorreden des Franschen Dichters te bewijzen, dat deze naam in Vrankrijk reeds niet minder aenhangers begint te krijgen, dan hij te voren tegenstrevers had, en, zonder ons op het gebruik der Franschen te beroepen, dunkt het ons, dezen naam zeer wel te mogen gebruiken; het Stuk heeft 'er de wezenlijke verëischens toe, en zou in deszelfs waerdigheid te kort gedaen zijn, met hetzelfde beneden het Treurspel te schatten. Wij hebben ons ook te meer tot het gebruiken van dezen naam zien aenzetten,

(a) Dit is voor de Eerste mael geschied op den 2. dezer maend, (gelijk zulks in de Nieuwspapieren gemeld wordt) de Voornaemste lieden van het Hof en de Stad waren tot de aenschouwing genodigt, gelijk ook de gemelde Hertoginne den jongen Heer *Fabré*, zijnde de Held van dit Tooneelstuk, heeft genodigt zich daerbij mede te laten vinden, doch deze kon den wensch der Hertoginne hierin niet beantwoorden, dewijl hij zich, om ander zaken, genoodzaekt zag in zijne Provintie te moeten blijven.

VOORBERICHT.

ten door des Dichters eigen uitdrukkingen, in het laetste gedeelte zijner Voorreden, welken wij dit verder laten verdedigen. Hoe, voor het overige, ons Werk den bedendaegschen Liefhebberen smaken zal, zal de tijd doen zien, 't is ons oogmerk niet over de bewerking veel te zeggen. Vindt men wezenlijke feilen, waeraen wij niet twijfelen, die ze ons, op eene verstandige wijze, ontdekt, zal gewaer worden dat wij leerzuchtig en dankbaer zijn.

De Printverbeeldingen, in dit Stuk gevoegd, zijn gemaekt naer die, waarmede de Fransche Dichter zijn Werk heeft doen opfieren, en te vinden zijn in den echten franschen druk van l'Honnête Criminel, waervan ons, kort na de uitgave, door een byzonder goed Vriend, een Afdruk, uit Parijs, wierd overgezonden, en door wiens aenmoediging wij dit Werk hebben ondernomen en volbragt, hopen de dat onze Eerlijke Misdadige onder onze Land-, en zijne en onze Geloofsgenooten, met eenige achting zal worden ombelst.

KUNST WORDT DOOR ARBEID VERKREEGEN.

In onze Vergadering,
den 10. February 1768.

VERTOONERS.

DE GRAEF VAN ANPLACE, *Commandeur der Galeien.*

CECILIA, *Weduwe van den Heer d' Orfeuil, een rijk
Koopman.*

ANDRE', *Een Galeislaef, Zoon van Lisimon.*

D' OLBAN, *Vriend van den Graef, aenbehuwde Neef
van Cecilia.*

AMELIA, *Vriendinne van Cecilia.*

LISIMON, *Een Grijsaert, Vader van André.*

FRONTIN, *Knecht van Cecilia.*

PERNILLE, *Kamenier van Cecilia.*

EEN KNECHT van den Graef.

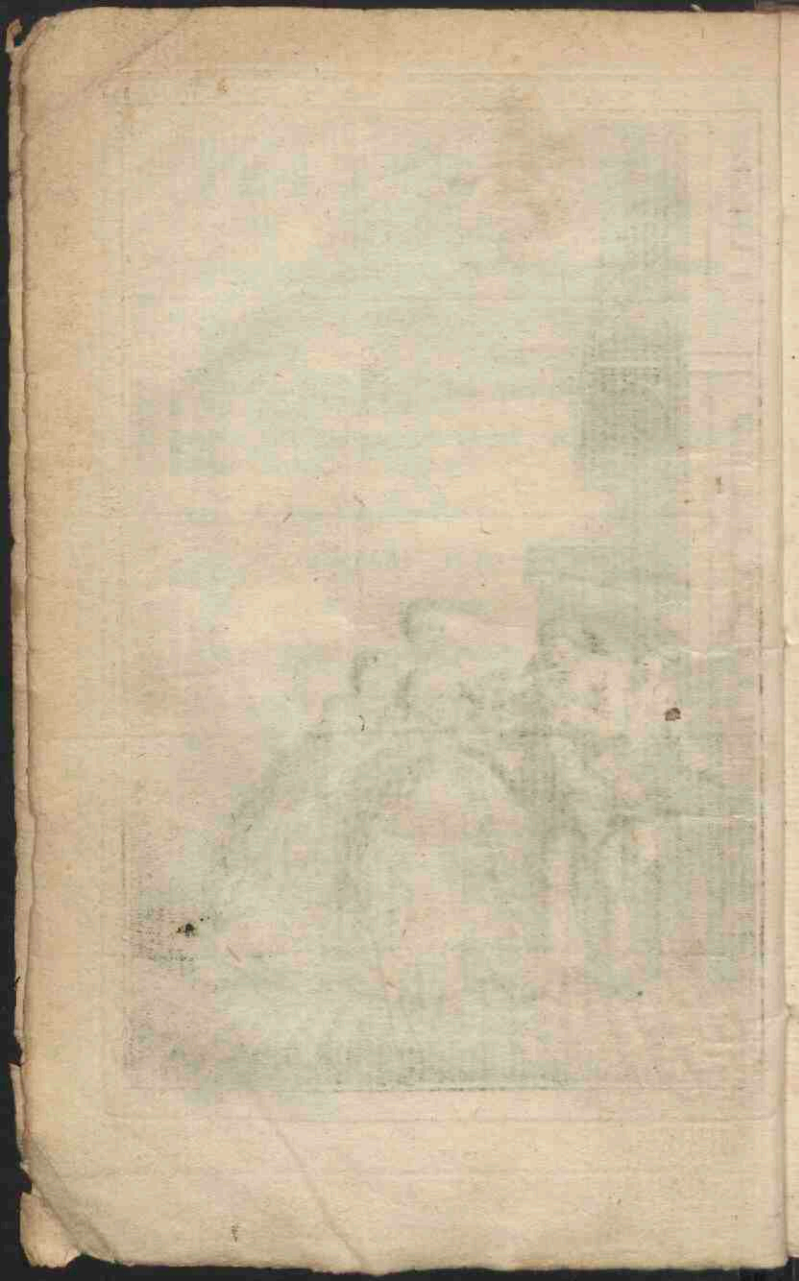
Het Tooneel is te Toulon, en verbeelt in 't verscbiet
de Zee, met het gedeelte eener Galei, wier overige niet
gezien wordt. Men ziet aen de eene zijde het huis
van Cecilia en Amelia, en aen de andere zijde dat
van den Graef.

1768

A. Gravé del.

S. Falco sculp.

DE EERLIJKE
MISDADIGE.
BURGER TREURSPEL.

EERSTE BEDRIJF.
EERSTE TOONEEL.

DE komst der zon heeft nooit, in dit uitmuntend oord,
Zoo schoon als dezen dag mijn zwoegend hart bekoord.
De zee schijnt vreedzaam, en de hemel, zonder wolken;
En van geen wind gejaegt, belooft aen alle volken
Een' stillen dag, bevrijdt van storm en woedend weêr...
Voor mij zijn, hier opaerd', geen schoone dagen meer!
De kalmte helpt niet als men schipbreuk heeft geleden.
Helaes! 'k ben alles kwijt; de hoop zelfs is me ontgleden.
Gij, Hemel, die mijn smart en wreede kwelling ziet,
Gij weet, offchoon ik klaeg, ik morre daerom niet,
Ten schandlijk teken van de misdaed en haer plaegen.
Dees keten, die ik reeds zoo langen tijd moest dragen,
Is een zeer dierbaer pand aen mijn onschuldig hart;
Ik min haer zwaer gewigt; zij heelt mijn ziele-smart.
Natuur en deugd doen mij het ydel kermen staken,
En geven mij het zoet van haeren troost te smaken.
Neen, 'k ween niet over mij, 't geschiedt alleen om u,
Rampzalig' vader! Gij, wiens deerlijk lot tot nu
Mij onbewust blijft...! Ach, het zal afgrijslijk wezen!
Voortvluchtig, dwalende, gesolt door duizend vrezin,
Sleept thans mijn vader, en wie weet in wat woestijn,
Zijn kwijnend leven heen...! Licht heeft hij 't, in die pijn
En bitterheid, alreê verwisfeld, voor een leven
Dat hem dees nietige aerd' ver doet te boven streven.
Ja, want sedert ik, geketend, aen dit strand,

2 DE EERLIJKE MISDADIGE.

Mijn bange zuchten zondt naer 't vrolijk vaderland,
Zou mij, was hij niet reeds in zijn verdriet bezweken,
Het een of ander van zijn' toestand zijn gebleken:
Helaes! mijn vader stierf, mijn vader is reeds dood!

Wat doet mijn moeder, in deez' jammerlijken nood?
Gezeten op zijn graf, vervullende met klagten
Het uitgebreide zwerk, berooft van alle krachten,
Ontbloot van hulp en steun, bekleed met smaed en hoon,
Roept ze, op dit oogenblik, welligt, om haeren zoon!
Zij roept vergeefs, ó smart...! Vergeefs is al haer klagen!
Ach, welke hand zal zorg voor haere grijsheid dragen?
Mogt ik nog 't weinig gelds, 't geen 'k hier, in slavernij,
Door langen arbeid, won, haer doen genieten! Zij....
Maer ach, wien vinde ik hier? wie word tot mij bewo-
gen...?

Wij, ongelukkigen, slaen, onophoudlijk, de oogen
Op 't medelijden, maer het mededogen vlucht
Op 't rammelen der boei, en spot met ons gezucht.
Op onze nadering, helaes! zijn alle harten
Gesloten voor 't geschrei, en nooitgehoorde smarten,
Zij achten 't zich een' pligt gevoeleloos te zijn!
Maer dat ik echter zoek', ligt vinde ik, in mijn pijn,
Nog eenig vreemdeling, die met mijn tegenheden....

T W E E D E T O O N E E L.

DE GRAEF, ANDRÉ', EEN KNECHT *van den Graef.*

G DE GRAEF, *in het uitkomen, tegen zijn' Knecht.*
Ga heen, pas op hun komst, en wil uw vlijt besteden.
Ik wacht u hier omtrend. En gij, André! naer boord.
Gij kunt deez' dag aen wal niet werken. 'k Heb gehoord
Dat de Afgezondenen der Zee-raed zullen komen,
Opdat den staet van 't schip en volk worde opgenomen,
Draeg zorg dat ge aen uw bank, als de and're roeiers, zijt;
Maer denk niet dat ik u zoo schandelijk verslijt
Als al die schelmen, die verdiende straf ontvangen.

(*André binnen.*)

D E R

BURGER TREURSPEL. 3
DERDE TOONEEL.

DE GRAEF, *alleen.*
Ik zal dan eindelijk mijn leven, mijn verlangens,
Amelia, hier zien! En 'k ben aen haer vriendin
Verschuldigd dit geluk! Het voorwerp mijner min
Bevindt zich in dees plaets! Ik zal, voor haere voeten,
't Geen 'k in haer afzijn leedt, door dubb'le vreugd zien
boeten!

ô Dierb're Amelia, die, om mijn liefde alleen,
Zoo veele harten, die u mjnden, hebt bestreên;
Bewaer voor mij uw hart, bewaer het voor de liefde,
Die mijne ted're ziel met zijnen schicht doorgriefde.

Wanneer toch zal het lot ons binden aen elkaër?
Ik vrees, men zal ons dit verhind'ren, jaer op jaer.
ô Onrechtvaerdige oom..! Ja, niets zou mij weêrstreven;
Zijn streng vooroordeel dat, zoo lang als hij zal leven,
Ons wederhoudt, ons scheidt, is hier slechts de oorzaak
van.

Hij meent dat ik mijn hart, mijn min, verraden kan...
Moet ik u dus ontzien, mijn eer, mijn liefde krenken?
Hij stelt mij 't goed wel duur 't geen hij mij waent te
schenken!

Zij is niet edel...! Zij! Amelia? ô smaed!
Wat is toch de adeldom als hij de deugd verlaet?
Wat dwaesheid is 't in 't graf der ouden te wroeten,
Hen raed te vragen wat wij doen of laten moeten.
Hun beend'ren zetten ons geen glans of luister bij.
Hun grootheid geldt hier niet, en 't huwlijk staet ons
vrij.

Maer hoe! men zal nochtans op 't yverigst beweren,
Dat ik mijn ad'lijk huis op 't hoogste durf onteeren,
Met mij te trouwen, aen de schoonheid, zeden, deugd.
Maer hoogmoed, die zoo zeer des menschen hart ver-
heugd,

Vondt de yd'le waardigheit om zich met schijn te dek-
ken.

DE EERLIJKE MISDADIGE.

VIERDE TOONEEL.

DE GRAEF, CECILIA, AMELIA, FRONTIN.

GAMELIA, *met haere Vriendinne uitkomende.*
Gewislijk zal het hem tot veel verwond'ring strekken
Ous reeds zoo vroeg te zien.

CECILIA.

Verstaet gij het, Frontin?

Ga, zeg den Graef, dat hij ons aengenaem zal zijn,
Dat men hem wacht. Maer hoe! zie ik hem zelf niet
nad'ren?

AMELIA, *driftig.*

Ach, ja, hij is 't.

CECILIA, *tegen Frontin.*

Ga heen.

AMELIA.

Ik voel door al mijne ad'ren,

Door zijne komst, vriendin, een wond're ontsteltenis.

DE GRAEF, *de hand van Cecilia kuschende.*

Mevrouw! 'k weet dat mijn hart u alles schuldig is:
Hoe zal ik u mijn dank... Hoe zal 'k uw vriendschap
lonen?

'k Zou mijn gevoelens u gebrekkelijk vertonen...

(wijzende op Amelia.)

Maer keer uw oogen eens, zie, zie dat voorwerp aen,
En oordeel van mijn' pligt, en of die wordt voldaan.

ô Neen, hij groeit nog steeds. Uw reis naer deze stranden,

Dit schieelijke bezoek: dit doet mijn' yver branden.

Schoon laet hier aengelandt, gebeurt me uw bijzija
reeds?

Gij moet vermoeid zijn, want die verre togt is steeds
Verzeld van moeilijkheên.

CECILIA.

Die haekt naer zijne vrienden

Zal in het reizen nooit die moeilijkheden vinden,

En hunne omhelzingen vergoeden alle smart.

DE

BURGER TREURSPEL. 5

DE GRAEF.

De vriendschap en de min verdelen hier mijn hart.
Gij zijt het dan, vriendin, die 'k heden mag ontmoeten!

(tegen Amelia.)

Gij zijt het dan, ô schoone! ach, laet ik voor uw voeten..

AMELIA, *zich om den bals en in de armen van Cecilia werpende.*

Verberg mijn schaemte en vrees in uwen boezem!

CECILIA.

Hoel!

Waer dient dit blozen toch, waer dient dat vrezen toe?
Schaemt ge u dien zuiv'ren gloed, dien zijn verdien-
ften wekken?

Waerom vertraegt gij nu hem zijn geluk te ontdekken?
Van die gevoelens, waer natuur ons hart mee' siert,
Is liefde de allerschoonste, als haer de deugd bestiert.

AMELIA.

Hij is mij dierbaer, ja, hij weet dat hij mijn zinnen
Door zijne tederheid heeft weten te overwinnen,
Tot voeding van zijn vlata, waarvan gij oorzaak zijt.
Mijn hart verbondt zich reeds aen 't zijn, voor lan-
gen tijd.

Mijn waardste, gij hebt mij verlos daertoe gegeven!
Ja, toevlucht van mijn hart, beschermster van mijn leven.
Gij rukt mij uit dien druk en schrikkelijken nood,
Waerin ik nederviel, door 's ouders vroegen dood,
Ontberende mijn' lust, mijn' liefde, mijn' behoeder!
Gij helpt mij meerder dan een zuster, dan een moeder!
Goedaertig horende naer al mijn zuchten. Ja,
Uw gunst,

CECILIA.

Waer denkt gij om, mijn waerde Amelia?
Gij vleit mij! moet ik dan voor onze liefde schromen?
Gansch and're zorg, uw echt, heeft mij doen her-
waerds komen:

'k Schenk u ten Echtgenoot, door dees verbintenis,

6 DE EERLIJKE MISDADIGE.

Een' deugdzaam' minnaer, welke uw ziel zoo waerdig is.

A M E L I A.

Wie, mij? Ik met den Graef mij in den echt verbinden,
Daer 'k, buiten u, bezit noch naem, noch goed, noch
vrienden?

Ik oorzaak zijn dat men hem 't zijne onterven zou?
Ik? Neen. Veel liever....

D E G R A E F.

Ach, daer is geen goed, Mevrouw,
't Geen 'k boven u waerdeer, ik geef dat goed verloren..

A M E L I A.

Wanneer een minnaer zich op zulk een wijs doet horen,
Is zij, die zulks gehengt, zijn liefde onwaardig. Neen,
Ik min u al te veel.

D E G R A E F.

Mijn Waerde, als ik alleen

Mijn eigen neiginge en begeertens raed zou vragen,
'k Zou op uw edel hart veel sterker aendrang waegen;
Maer ik bezwijk, 't is waer; ik vrees dit oogenblik,
En deze vrees brouwt mij een' doodelijken schrik;
Ik kan u door mijn trouw niet hoog genoeg verheffen.
Mijn oom is oud, mischien dat wij iets beters treffen.

C E C I L I A.

Wreedaertige Ouderen en Magen, die ons drukt
Met schrik, komt, ziet wat vrucht gij van uw daeden
plukt!

Vindt gij, bij voorraad, goed, de traenen in deze oogen,
Eer nog uw sterfuur komt, geheel te doen verdrogen?

(tegen den Graef.)

Mijn Heer, uw voorspoed hangt van niemands ster-
ven af.

Ik meen, indien het lot u de erfenisse gaf,
Zoo zou ze, op 't hoogst, bestaen in honderd duizend
kroonen.

Waer hangt dan uw geluk ..? Welaen! ik zal 't u tonen.
Ik geef ze mijn vriendin ten bruidschat, dezen dag.

De

BURGER TREURSPEL. 7

De Hemel zij gedankt dat ik 't haer schenken mag!
Een magtige erfenis deedt me aen dien schat geraken,
Waervan ik, tot mijn vreugd, dit goed gebruik mag
maken.

Ik vind het zoetst genot in mededeelzaamheid.

A M E L I A.

Uw gunst beschaemt mijn ziel zoo zeer als zij haer
vleidt.

Gij maekt me ondankbaer. Ja, gij dwingt mij. . . . welke
reden. . . .

Wat moet ik doen. tot loon van die weldadigheden?

C E C I L I A.

'k Wil dat gij die aenvaert, en nimmer daervan spreekt.

A M E L I A.

Wilt gij dat uw vriendin haer eer, haer' pligt, verbreekt?
Mijn vriendschap moet hierin voor de uwe zorge dragen,
Zij eischt dat de overmaat van gunst word afgeslagen,
En dat men overal haer' lof zal melden. Ja,

'k Ontvang ze niet, Mevrouw, of. . . .

C E C I L I A.

Zwijg, Amelia.

Dat weig'ren kwetst mijn hart. Ik wil, voor alle zaeken,
Mits gij mijn oogmerk volgt, uw heil volkomen maken.
Gij weet dat ik. . . . helaes! en al te vroeg mischien,
Mijn vrijheid mischen moet, doch eer dit zal geschiën,
Zal ik ten minste nog die vergenoeging vinden,
Dat ik haer 't laetst gebruik tot voordeel mijner
vrinden.

A M E L I A.

Uw edelmoedigheid is al te groot, vriendin!

D E G R A E F.

o Gadelooze vrouw! gij blaest mij eerbied in!

Uw deugd vervult mijn ziel met de allerteerste ontroe-
ring!

(Zij nemen yder eene hand van Cecilia, dezelve op een
verrukkende wijze kuschende.)

A 4

C E.

8 DE EERLIJKE MISDADIGE.

C E C I L I A.

Gij zijt mij niets verplicht. Ei, matigt die vervoering.
Men werkt alleen voor zich, wanneer men 't goed' be-
tracht.

Bemint elkaër, mint mij. Dit 's all' wat ik verwacht.

V I J F D E T O O N E E L.

DE GRAEF, CECILIA, AMELIA, EEN KNECHT
van den Graef.

Mijn Heer, de Heeren zijn alreë hier aengekomen.
Zij gingen. . . .

D E G R A E F.

Hoe! zoo ras? Waer hebt gij hen vernomen?

D E K N E C H T.

Zij gingen in het huis dat hen is toebereid.

D E G R A E F.

Mevrouwen, staet mij toe dat ik mij van u scheid';
't Zijn Commisfarisfen, hier door het Hof gezonden.
Mijn pligt roept mij van hier.

(*tegen Amelia.*)

Maer 'k zal in korte stonden

Mij wederom bij u vervoegen.

(*tegen Cecilia, kuschende de hand van Amelia.*)

Ach, Mevrouw!

Wij zullen eeuwiglijk erkennen uwe trouw.

Z E S D E T O O N E E L.

C E C I L I A, A M E L I A.

A M E L I A.

Maer hoe! Gij zucht; wat's dit? altoos betoont ge
u drukkig.

Waerom werkt gij mijn heil, en blijft zelf ongelukkig?
Ondanks u-zelv' zie ik dat gij uw traenen vergt. . . .

Ach, gij hebt kwellingen, die gij voor mij verbergt!

C E

C E C I L I A.

Dit is ons lot, Vriendinne, een yder heeft zijn finarte.

A M E L I A.

Waerom vreest ge uw geheim te delen met mijn harte,
Opdat ik de oorzaak weet? Waerom verbergt ge 't mij?
'k Ben ongelukkiger, en meer in nood dan gij,
Wanneer gij 't geen u drukt mijn hart niet durft ver-
trouwen.

Ach, moet mijn trouw zich dan van u verdacht zien
houën?

Is 't maer door gaeven, dat men liefde toont, vriendin?
Ach, neen, 't is uw verdriet, geenszins uw goed, waerin
Mijn zuiv're vriendschap en mijn liefde willen delen.
't Verhael der finart geeft troost, gij moet die niet ver-
helen.

'k Zie onze zielen dus gesmolten tot één ziel,
Gevoelig om het lot dat u dus overviel.

Wij zullen t' onzen troost altijd te samen wenen.

C E C I L I A.

't Zijn uw verrukkingen, die zich in mij veréenen,
't Zielroerend schouwspel van uw' voorspoed doet mij
aen.

Mijn hart heeft op zich-zelv' vergeefs geweld gedaen,
Om zijn ontroeringen te dekken voor uw oogen,
Mijn zinnen zijn ontroerd en mijne ziel bewogen!
Ach, die verrukkingen, dat zoet vlucht mij voorbij.
Door wrede pligten steeds gefolterd, zag ik mij,
Van mijn geboorte af aen, tot ongeluk verwezen.

A M E L I A.

Zoo gij d'Olban niet mint, wat staet u toch te vrezen?
Wie zal u dwingen tot de liefde van dien Heer?
Of zijt gij van u-zelv' dan geen meest' resse meer?

C E C I L I A.

Ik weet het niet: 'k zou graeg voldoen de laetste beden
Eens Echtgenoots, voor mij vervuld van tederheden.
Hij sprak, eer 't sterflot hem, voor eeuwig, de oogen
floot:

A 5

,, Ik

10 DE EERLIJKE MISDADIGE

„ Ik maek u erfgenaem van alles na mijn dood,
„ Schoon ik een Neef heb; maer, Cecilia, 'k durf hopen,
„ Dat ge uw gelukkig lot eens aen het zijn' zult knopen,
„ En geven hem dat goed 't geen 'k in uw handen laet.
„ Ach, mogt d'Olban van u beminnd zijn in dien staet”!

A M E L I A.

Zeer goed. Maer als hij toch uw hart niet kan behagen,
Verplicht u niets daertoe. Wie zal u reden vragen?
Hij woonde lang in 't hart van 't woest America,
En wierd in dat gewest een menschenhater. Ja,
Hij nam 's Lands zeden aen.

C E C I L I A.

'k Zie hem zijn reis niet maken,
Dan om mij door den echt . . .

A M E L I A.

Neen: buiten dit, zijn zaeken
Vereischen dit altoos. Maer, hoe of 't hem verging!
Gij weet hij had voorlang een schriklijk pleitgeding. . .

C E C I L I A.

Hij wacht alleen naer 't eind om 't huwlijk aentedringen.

A M E L I A.

Men zegt 'er zijn voor hem nog vele twijfelingen. . .

C E C I L I A.

En ik zou voor zijn winst wel borge durven staen.
'k Geloof de Heer d'Olban heeft nooit iets 't minst mis-
daen.

Al wat hij deedt, is, dat hij 't kwaed heeft willen stui-
ten

't Geen hij moest keren, of hij ging zijn' pligt te buiten;
En zijn beschuldigers zijn menschen zonder eer.

A M E L I A.

Dat raekt niet. Hij vertrouwt zich-zelven al te zeer.
Zocht hij wel immer om zijn rechters te behagen?
Hij heeft gevoelens, die voorheen, in de oude dagen,
Wel prijslijk waren, doch, die thans misdadig zijn,
Dat plomp verstand is zijn bederf, naer allen schijn.

C E

BURGER TREURSPEL. II

C E C I L I A.

Ik haet zijn inborst niet, ja, 'k moet u zelfs verklaren,
 Hij heeft iets, dat mijn' aert zeer wel schijnt te evenaren.
 Zijn ruwheid spruit alleen uit zijn rondborstigheid,
 Hij is oprecht, wijl hij de waereld nimmer vleit.
 Hij is zoo streng voor zich als immer voor een' ander,
 Zijn onverniste deugd is scherp, doch altijd scherander.
 Ik acht hem, en mischien zou hij een' teersten gloed
 Van liefde inboezemen, als mijn bekneid gemoed
 Nog open stond voor min.

A M E L I A.

Ik kan geen reden vinden
 Dier treurigheid en smart, die steeds uw hart verflinden;
 Want uw gemael was oud, 't blijkt, als gij dit wel wikt,
 Dat nooit de Hemel u dien man heeft toegeschikt.

C E C I L I A.

Mijn blozen zegt u meer: 'k Zal u 't geheim doen horen,
 Het welk een donk're nacht voor eeuwig moest ver-
 snoren,
 Offchoon ik't, met verdriet, weêrhield voor uw gezicht.
 Ik heb mijn' man beweend, maer dankbaerheid en pligt,
 Mijn Waerde, hebben mij veroorzaekt deze smarte.
 Toen 'k trouwde met d'Orfeuil, ondanks den wensch
 mijns harte,
 Wierd mij, door 's vaders wil, de bron van al mijn druk,
 Dees trouw, ô hemel! een noodzaaklijk ongeluk.
 Men gaf mijn hand niet weg dan met mij 't hart te
 scheuren.

A M E L I A.

Ziedaer dan 't onderwerp van 't onophoudlijk treuren,
 Waerdoor de luister van uw' voorspoed word verdoofd.
 Ligt had een and're vlam uw vrijheid u ontroofd....?

C E C I L I A.

Ik blaek 'er altoos in, zij is mij bijgebleven.
 Ach, als men eens bemind, is't niet voor 't gansche leven?
 Ik ben niet strafbaer. Neen, helaes, mijn zielsvriendin!
 Mijn

12 DE EERLIJKE MISDADIGE.

Mijn ouders stemden lang in die rampzael'ge min.

Wij woonden in het hart eens Landschaps, waer veel
lieden

Den Godsdienst van den staet en Vorst, tot nog ont-
vlieden,

Die, dolende in een' nacht van dwaling, en verblind,
Volhardende in 't geloof, dat zich verbannen vindt,
En 't geen zij, in dit Land, in 't heimelijk betrachten;
De zoete nodiging tot onze Kerk verachten.

Daer woonde, in 't zelve huis, met ons, een Predikant;
Zijn naem was Lisimon, hij minde 't Vaderland,
Hij was eenvoudig, vroom, en yv'rig in 't verweren
Van zijn geloof, en hen, die dat geloove leren.

De zorg voor het geluk van zijn beminde vrouw,
De opvoeding van één' zoon, de vrucht van hunne
trouw,

Deên in die schuilplaats hem, hoe naerze ook was, ver-
toeven,

En steeds de zoetheên, die natuur bezit, beproeven.
Alleenlijk rukte hij zich uit hunne armen, om,
In een geheime plaats, 't verkoren heiligdom,
Zijn broeders het geloove en lijdzaamheid te ontleden,
En om den Hemel steeds op te off'ren hun gebeden.

Had hij geen deugd gehad wat hadden wij gedaen!
Een rijkäert, van wiens werk mijn vader heeft bestaen,
Stierf, zonder hem het geld zijns arbeids te betalen.

A M E L I A.

Dit is een slechte zack, doch die maer menigmae-
len

Bij zulken gaet in zwang.

C E C I L I A.

Al 't geen hij achter liet
Kwam aen een' rijken Vrek, die, in dien toestand, niet
Dan een onmenschlijk recht doende, aen zijn schulde-
naeren,

Hen zelfs verliezen deedt, 't geen zij te wachten waren.

Mijn

Mijn vader, onverwacht getroffen door dien slag,
Zag zich geheel te niet; ô jammerlijke dag!
Doch, steunende op zijn werk, hervatte hij zijn krach-
tên;

Maer 't schein, men had nu niet dan ongeluk te wachten:
Men viel hem op het lijf, men roofde 't huisfieraed,
En al wat hij bezat, ja, in dien jammerstaet
En rampen, zagen we ons ter woninge uitgedreven.

A M E L I A.

Wat zegt gij mij? Helaes, gij doet mijn leden beven!
Hoe! leefde men zoo straf...?

C E C I L I A.

Ja, met een' armen man

Die door de rijken zich bestolen zag. Ik kan,
Schoon ik toen jong was, nog die ijslijke oogenblikken
Niet bannen uit mijn ziel. Mijn moeder schein te stik-
ken

In traenen en gezucht, daer zij op de aerde zat,
En mij, die om haer weende, op haere kniën hadt.
Mijn vader stond daerbij, hij toonde ons vreeslijke oo-
gen

Om vast in 't leed te staen, ja, schein zelfs onbewogen.
Hij toonde een woest gelaet, daer hij verbijsterd stond,
Geen woord, geen zucht kon hem ontsnappen uit zijn
mond.

Men zei, dat hij alreë zijn zinnen had verloren,
Als Lifimon ons vondt, en zich aen ons deedt horen:
„ Ik heb uw' ramp verstaen, doch troost u thans, mijn
„ vriend,

„ Schoon men den Hemel op verscheiden wijzen dient
„ En onzen eerbied toont, wij zijn toch, al te gader,
„ Wij blijven kinderen van een' en zelven Vader,
„ Die ons de liefde leert. Ik offer u het geen
„ De Hemel mij verleende, een schuilplaats, en met één,
„ De zorgen voor uw' staet. Kom, volg mij, wil
niet vrezén;

„ Mijn

14 DE EERLIJKE MISDADIGE.

„ Mijn lot is wel gering en ver van rijk te wezen,
 „ Maer echter kan ik u een' tijd mijn' bijstand biën,
 „ En met mijn deel, hoe kleen, in uwen nood voorzien.
 „ Wij zullen 't geen ik heb als broeders t' samen delen,
 „ Tot u de Hemel weër met nieuwe hoop zal strelen,
 „ En in uw' staet herstelt. ” Na deze liefdetael,
 Die 'k, sints dat oogenblik, nog hoorde menigmael;
 Zag hij mij vriendlijk aen, ten blijk' van gunstbetoning,
 Hij nam mij bij de hand en bragt mij in zijn woning,
 Waerheen mijne ouders ons opvolgden, met geweën.

A M E L I A.

't Geen gij mij zegt, Mevrouw, verwondert me, ongemeen.

Hoe! is dat volk zoo trouw? wat hoor ik u verhalen?
 'k Heb mij die lieden steeds verschriklijk af zien malen.

C E C I L I A.

Gij zijt misleid. Ons hart veroordeelt hen te zeer.
 Beklaeg hun dooling, maer bewijs hun deugden eer!
 Men moet steeds billijk zijn.

A M E L I A.

Breekaf, mag ik 't u smeeken,
 Dat naer verhael, 't welk mij het hart reeds dreigt te breken.

Helaes, wat was uw staet zielroerende en vol rouw!
 Spreek: wat deedt eindelijk die braeve man, Mevrouw?

C E C I L I A.

Offchoon hij ook zich-zelv' door armoë zag verdrukken,

Kwam hij ons, vol van liefde, uit onze ellende rukken.
 Hij zamelde, onder zich, een gift, meer dan genoeg
 Tot redding van de ramp en plaegen, die men droeg.

Wij bleven voorts bij hem, en schenen zelfs, na dezen,
 Een éénig huisgezin, een zelf geslacht, te wezen.

Ja Lisimon, zoo 't scheen, nam mij als dochter aen.

Terwijl mijne ouders toen bewerkten ons bestaen,
 En alles deden om hun dankbaerheid te tonen,

En

BURGER TREURSPEL. 15

En hun behoeders met hunn' zorgen te belonen,
Bragt Lifimon mij op, met zijnen zoon André,
Die, van mijn ouderdom, oprecht van hart, en meê...

A M E L I A.

'k Begrijp u. Liefde. ...

C E C I L I A.

Was 't rampzalig eind, mijn Waerde!

Van't lot, 't welk, in't geheim, zich tegen ons verklaerde.

De Grijsaert deelde aen ons zijn ted're Kindermin.

Daer was één éenig punt voor Lifimon, waerin

Zijn kiesheid vorderde dat mij mijn moeder leerde,

Dit was't geloof. Schoon hij het zijne hoog waerdeerde,

Heeft hij mij nooit gevergt dat ik verand'ren zou.

„ Wordt iemand ooit, sprak hij, aen zijn geloove ontrouw,

„ Dedwaling der geboorte, en met de melk gezogen,

„ Zal eer vergeeflijk zijn in 's hemels alziende oogen

„ Dan de onbedachte keus der onverlichte jeugd.”

En wat de lessen raekt van zeden en van deugd,

Hij gaf ze ons beide steeds, met duizend hartlijkheden,

En zonder onderscheid. Het is niet buiten reden,

't Is niet verbazende, dat, door dezelve hand,

Twee harten, dus gevormd, geraekten in den brand.

De vriendschap, die welëer de kindfche harten griefde,

Wierd groter door den tijd en maekte plaets voor liefde.

Onze ouders keurden 't goed, en hadden reeds den dag

Tot onzen echt bepaeld, toen 'k mij mijn moeder zag,

Door een' ontzinden dood, op 't onvoorzienst ontroven.

o Hemel! is het waer, en moet ik dan geloven,

Dat dees verbintenis voor u misdadig scheen?

Kost gij die banden dan niet barsten doen van één,

Of moest uw grimmigheid dat dierbaer hoofd juist tref-

fen?

Die slag was wreed! Gij kunt mijn droefheid niet besef-

fen;

Het

16 DE EERLIJKE MISDADIGE.

Het binnenst van mijn ziel gevoelt altoos dien rouw.
Die wond bloedt heeden nog, en niets zal ooit. . .

ZEVENDE TOONEEL.

CECILIA, AMELIA, FRONTIN.

FRONTIN.

Mevrouw!

De Heer d'Olban komt aen, 'k heb van zijn' knecht ver-
nomen

Dat hij hier ras zal zijn.

CECILIA.

Wat hoor ik? zal hij komen?

AMELIA.

Ligt is hij in Toulon. . . .

CECILIA.

d'Olban. . . ? ô wreede smart!

AMELIA.

Zagt. . . !

CECILIA, *leunende op de schouders van Amelia.*

Ondersteun me, ik beef. . . mijn zinnen zijn verward. . .

AMELIA.

Ge ontstelt u al te veel. Ik bid u, wil mij horen!

CECILIA.

Het is gedaen, vriendin: ja, ja, ik ben verloren.
Hij komt om 't huwlijk. . . . zijn proces is afgedaen;
Zie dat rampzalig uur. . . ! Ach, laten we ons beraên.
Kom, gaen wij, ras, wil mij uw ted're hulp bewijzen!
Ik beef en sidder, ja, mijn noodlot doet mij ijzen.

Einde van het Eerste Bedrijf.

T W E E

J. Goussier del.

S. F. sculp.

BURGER TREURSPEL. 17
TWEEDE BEDRIJF.
EERSTE TOONEEL.

DANK eindelijk 's hemels gunst, het lot heeft thans
bestierd

Dat mijn afkerigheid, voor 't menschdom, billijk wierd;
Men kom nu vrij mijn leed en zielekwelling lacken,
Door deel te nemen in eene eeuw die ik moet wraken;
Men vraag mij vrij de reên, waerom mijn ziel haer ducht,
Wat hoon zij me aendeed, en waerom ik klaeg en zucht.
Ach, 't onrecht, dat zijn' troon gevestigd heeft op aerde,
Is groter dan ik dacht, de deugd heeft hier geen waarde.
De kanker schuilt in 't hart, en alles ondergaet
Een schrikkelijk verderf. De billijkheid verlaet
Haer' naem, en is niet meer dan in haer' naem te vinden.
De eer is een hersfenschim, en 't onderling verbinden
Der famenleving is een hoop van snood gebroed,
Verraders, zonder schaemte, en zielen zonder goed,
Voorwie een eerlijk man het offer moet verstreken,
En zwichten voor den last dien zij met list bedekken.

TWEEDE TOONEEL.

DE GRAEF, D'OLBAN.

JA, hij is het zelf. . . . Het is met al mijn hart,
Mijn waerde en dierb're vriend. . . .

D'OLBAN, terug wijkende.

Wie? ik mijn Heer? δ smart!

Ik heb geen vrienden meer.

DE GRAEF.

Wat zegt gij? Wat vervoering. . . .!

Merkent gij niemand dan?

D'OLBAN.

Heb niemand, δ ontroering!

E

'k Ben

18 DE EERLIJKE MISDADIGE.

'k Ben in den grond gezet.

DE GRAEF.

Gij?

D' OLBAN.

Ja. Ontbloot van goed,

Schiet mij niets over dan de wreedste tegenspoed.

DE GRAEF.

Hoe! gij zijt geoordeeld? en uw zaek....

D' OLBAN.

Is heel verdorven;

Ach! was het gansch heeläl met mijne zaek gestorven!

DE GRAEF.

Nochtans schein uw proces ontwijfelbaer, zoo 'k meen.

D' OLBAN.

Had ik 't verloren zoo het kwaed geweest was? Neen!

Ramp zij de onschuldigen die zich op 't recht verlaten,

Daer 't onrecht thans regeert, en Koningen, en staeten,

Door list en zelf belang, die zijne raedslieën zijn;

De booswicht leent, terwijl een ander, in den schijn

Van recht, het naer zich sleept, ja, die in deze tijden

Geen schelm is, loopt gevaer van door den strop te
glijden.

DE GRAEF, *hem omhelzende.*

Omhelzen wij elkaer, mijn vriend! en zeg niet meer

Dat in dit snood heeläl geen deugd meer is, of eer;

Al waren zij van de aerde, op 't gruwlijkst, uitgebannen,

In 't hart van uw meest' res zijn ze echter t' saem ge-
spannen.

Och, klaeg niet om uw lot, dat zich aen 't haere biedt,

Zij heeft mijn heil volmaekt, mistrouw ook 't uwe niet.

D' OLBAN.

Hoe!

DE GRAEF, *driftig.*

Haer Amelia schonk ze aen mijn zielsbegeeren,

Met groten rijkdom, ja, wilde uit Parijs niet keren,

Dan om mij in dees plaets te brengen een vriendin,

Ter

BURGER TREURSPEL. 19

Ter sluiting van een' Echt, dien ik op 't hoogst bemin,
Opdat ze ons overstort met goedheên groot van waerde.

D' O L B A N.

U danke ik, Hemel! 'k zie, op deze onzalige aerde,
Hoe zeer met kwaed bedekt, woont nog weldadig-
heid!

Dit had ik nooit gelooft.

D E G R A E F.

Ja, deze dag bereidt

Voor ons een dubb'le trouw, dit zal ze ons beide gunnen,
En gij moet hopen...

D' O L B A N.

Hoe! zou ik nog hopen kunnen?

Cecilia, mijn waerdste, ô mijn Cecilia!

Gij blijft mij dan alleen nog overig? ô Ja!

Uw hart is de ed'le plaets, waerin ik mag ontvluchten

Het snode menschdom, wiens geweld ik heb te duchten.

Ik vind den hemel dan dit onzalig dal

Door u, waardoor ik nog mijn leven minnen zal!

Maer ach, wie weet wat hier niet nog op volgt! mijn le-
ven

Is ongelukkig, en mischien nog meer omgeven

Met smert dan 't haere, maer men komt, 'k verlaet u...

D E G R A E F.

Hoe!

Waerom ontwijkt gij haer? wat reden...?

D' O L B A N.

Sta 't mij toe;

Wacht u, om van mijn leed aen haer iets te openbaren;

't Voegt mij om haer vriendin dit zelve te verklaren,

'k Zal dan tot in den grond haers harte kunnen zien

De uitwerking van 't verhael.

D E G R A E F.

Wel nu, het zal geschiên,

Stel u gerust, ga heen, ik zal haer hier verwachten;

Toef aen mijn hujs, tot ik u antwoord breng.

B 2

D E R.

20 DE EERLIJKE MISDADIGE.
DERDE TOONEEL.

DE GRAEF, AMELIA.

DE GRAEF. **G**een krachten,

Ja, niets weërstaet den gloed van mijne vlammen meer,
En 't lot eens minnaers, die, mijn schoone! uw ziel zoo
teër

Bemint, zal, tot ons heil, zijn hulp en bijstand lenen,
Een band, zoo heilig, moet in 't kort ons t'faem vereenen,
Mijn heil stelt dan zijn bron alleen in uw geluk.

AMELIA.

Helaes! dat heil, 't geen we ons beloven, zal met druk
Voor altoos zijn vermengd, zoo lang ik haer, wier goed-
heid

Wij danken voor die gunst, moet zien in die verwoed-
heid

Der wreede kwellingen die haer ondraeglijk zijn.

DE GRAEF.

Ik bid u, meldt mij toch de reden van haer pijn!
'k Zie dat natuur en 't lot haer mildelijk beschenken
Met weldaën, zonder maet, wat kan haer heil dan
krenken?

AMELIA.

Het lot heeft in zijn gunst een heimlijk gif verwekt,
Cecilia heeft mij haer zielesmart ontdekt;

Het huwlijk heeft voor haer niets overig dan boeien,
De liefde van d'Olban doet haere kwelling groeien.

Zij ziet haer rust belet door zijn vervolging; 't geen
De wreedste last is daer haer ziel door wordt befreên.

Zij heeft de kracht nog niet om zich daarvan te ontlas-
ten,

Doen wij haer dezen dienst, en wil eens ondertasten
Het hart uws vriends d'Olban, doe uw geweld, dat gij
Hem keert in zijn besluit, gij zijt zijn' vriend, zegt vrij
Dat hij niet langer naer dit huwelijk moet trachten:

Nooit

BURGER TREURSPEL. 21

Nooit kan een deugdlijk man vermaak in 't huwlijk
wachten
Wanneer 't zijn vrouw gestaeg vermengt met haer ge-
ween.
Zeg hem....

DE GRAEF.

Amelia, hoe! ik zulks zeggen? Neen!
Helaes! zou ik, ontaert, mijn' vriend dien doodsteek
brengen,
En in zijn' bitt'ren druk nog groter wanhoop mengen?
Ach, moog'lijk overstelpt reeds 't ongeluk zijn hart!
Helaes! wat zegt ge mij? zij mint hem niet? ô smart!
Dit's, Hemel! dan de slag dien hij in 't eind moest dragen!
Beklaeglijk vriend....!

AMELIA.

'k Moet meer mijn hartvriendin beklagen;
Maer 't moet zoo zijn, nog eens, verspil geen langer tijd,
Haer ziel is nog ontroerd, ik wil dat men, met vlijt,
Haer help', zij komt, ei ga, wil tot haer' dienst u spoe-
den.

DE GRAEF, *beengaende, terwijl Amelia Cecilia te ge-
moet gaet.*

Voor deze boodschap wil de Hemel mij behoeden.
Ik breng die niet, ô neen, die tijding is te zwaer!
Ligt wordt hij zelf, te vroeg, zijn doodlijk lot gewaer.

VIERDE TOONEEL.

CECILIA, AMELIA,

CECILIA.

Men twijfelt nu niet meer, hij is dan aengekomen?
Zijn komst is vruchteloos, 'k heb mijn besluit genomen.
Ja, 'k heb 't in 't eind gedaen. ik voel dat mijn gemoed
Meer afkeer, zelfs dan ooit, voor dees verbint'nis voedt.
Ik kan niet: dat hij stack' van op mijn hand te hopen.
'k Zal hem het groot geheim van mijne ziel ontknopen,
Dan zal hij zien dat nog een eerste vlam mij blaekt,

22 DE EERLIJKE MISDADIGE.

Wier kracht noch mijne hand, noch tijd, te niéte maekt,
Mijn hart hoort u, André, u, die 't het eerst doorgriefde!

A M E L I A.

Ach, zulk een ted're gloed, zulk een getrouwe liefde
Verdienden wel dat hen de Hemel gunstig was.

't Was alles reeds bestemd, hebt gij gezegt, om ras
Dit dierbaer huwlijk, van u beide, te voltrekken.
Maer'k bid u, wil mij eens 't vervolg daarvan ontdekken.
Door welk een ommezwaei wierd deze band gescheurd,
Dien, voor uw moeders dood, van haer wierd goedge-
keurd?

C E C I L I A.

De Hemel wilde mij, gewislijk, dubb'le slagen
Van zijne grimmigheid en heete wrack doen dragen,
Nadat men, in dien rouw, verscheiden maenden sleet,
Verzocht André, op nieuw, mijn 'vader, wien het leed,
Om 't sterven van zijn vrouw, tot sterven schein te
doemen;

Dat hij zich nu zijn zoon, en mij zijn vrouw mogt
noemen.

Maer hoe was onzen staet, en ach, waer bleven wij,
Wanneer ons wierd gezegt, hoe dat de Hemel mij
Zijn hinderpaelen stelde, om onselkaer te ontrukken!

Mijn moeder, wie mijn echt schein op het hart te
drukken,

Sprak, op haer doodbed, zelf ons deerlijk vonnis uit.
't Zij zij wierd aengezet, tot dit verkeerd besluit,
Door hen, wier yver haer toen bijstond; 't zij de schrikken,
Die onze zwakheid werkt, in de uiterste oogenblikken,
Haer dus veranderden; zij vreesde dat mijn jeugd
Door deze liefde zou verbast'ren van de deugd.

Dat mijne ziel hierdoor gestort wierd in gevaeren.

Dat mij een Echtgenoot, wiens hart zich dorst verklaren
Voor een vervreemd geloof, verleiden zou op 't spoor
Der blinde dwalingen, 't geen hij voor zich verkoor.
In 't kort, zij deed haer man op onze scheiding zweren.

Mijn

BURGER TREURSPEL. 23

Mijn vader wilde haer dien troost niet doen ontberen,
Maer deed, terwijl zij hem in stervende armen sloot,
Dien eed, die 't onbedacht, mischien, zijn' mond ont-
vloodt.

Hij stortte, op het verhael een' vloed van bitt're traenen,
Doch niets kon ons een' weg tot eenige uitkomst banen.

A M E L I A.

Gij moest gewis elkaër verlaten! 'k zie wat leed
U zulks verichaffen moest, 't was, zonder twijfel, wreed.

C E C I L I A.

Onze ouders weenden meê, en, met gesloten harten,
Omârmden men elkaër, terwijl, in deze smarten,
't Rampzalige vaerwel zoo dikwerf wierd herhaeld.
Toen 't oogenblik, in 't eind, tot scheiden, was bepaeld,
Omhelsde ik mijn' André nogmaels, vol mededogen!
Dit aek'lig treurtooneel zweeft altoos voor mijne
oogen,

En voedt in mijne ziel 't verdriet dat mij verslindt.

A M E L I A.

Waer bleef toch eindelijk die teêrgeliefde vrind,
Als ook zijn ouders?

C E C I L I A.

Ach, ik zag ze straks vertrekken
Naer een naburig Dorp, en kon voorts niets ontdekken,
Als dat zij kort daarna vertrokken uit het Land.

Het lot bereidde mij, dien tijd, een' nieuwen band:
d'Orfeuil, die, in zijn reis van Cadix wederkeerde,
Trok door Rochel, waer hij mijn' vader toen verëerde
Met zijn bezoek. Hij zag me, ik stond hem zeer wel aen,
Ja, men besloot mijn trouw. 'k Dorst dit niet tegenstaen,
Wijl ik den ouderdom mijns vaders had te vrezen,
Wiens lot, voor mijn bestaen, haest kon rampzalig
wezen.

Doch van mijn min, helaes! genoot hij weinig vrucht.
Nauw' was mijn trouw volbragt, in wanhoop en ge-
zucht,

24 DE EERLIJKE MISDADIGE.

Als ik mijn vader, in mijn' arm, den geest zag geven.
Ach, had de dood mij ook dat oogenblik doen sneven!

A M E L I A.

Deugdzame vrouw, zoo zeer getroffen door 't verdriet!
Wat leerzaam voorbeeld toont ge in al uw daeden niet!
Gij volgt in alles steeds het opperst welbehagen.
d'Orfeuil, schoon gij met smart uw hart hem op moest
dragen,

Zag echter zijn geluk ten hoogsten top gevoerd.

C E C I L I A.

Gij weet niet welk een druk mijn ziel wel heeft beroerd.
Hoe schriklijk is de trouw, als men haer vaste boeien,
Waermeê zij ons verbindt, versmaedt, ja, moet ver-
foeien?

Die keten, die ons 't hart der minnaers dierbaer maakt,
Maekt ons tot mart'laers, bij een' man wien 't harte
wraekt.

Zijn liefde is ons een' last, dien pligt ons doet gedogen,
Waerdoor men teder schijnt, doch steeds blijft onbe-
wogen.

Die banden zijn altijd een ted're vrouw tot pijn,
Wier troest is, dat ze, in 't leed, slechts mag geduldig zijn.

A M E L I A.

Gij mogt van dien André in al dien tijd niet horen,
Of welk een lot in 't eind zijn ouders was beschoren?

C E C I L I A.

Neen. Mogt, helaes! de gunst des hemels, in hunn' druk,
Hen steeds begunstigen met het volmachtst geluk!

Mogt gij, mijn waerde André, gerust in vrede leven!
Mogt ge uw Cecilia ver uit uw hart begeven,
En smaken ver van mij die rust, vol lieflijkheid,
Die nooit mijn hart geniet, hoe ver ons 't lot ook scheidt!

A M E L I A.

Hoe! gij weet niets van hen?

C E C I L I A.

Dit 's de oorzaak mijner plaegen,
d'Or-

d'Orfeuil vindt nimmer goed dat ik iets zoude waegen
Tot kennis van hunn' staet, en sedert zijnen dood
Is alles vruchteloos, het welk mijn smart vergroot.
Ik zag nu reeds twee jaer mijn zorgen vruchtloos
dolen.

Mischien houdt hen hun lot ver over zee verscholen,
Mischien zijn zij reeds dood. 'kSta stom, in dit ge-
val.

Ik wanhoop dat ik ooit hun lot ontdekken zal.

A M E L I A.

Wat weet gij het? Offchoon uw zorgen vruchtloos
waren,

't Geval kan echter nog die zaek u openbaren.

Dit is nog mogelijk....

C E C I L I A.

Neen, waerde Amelia,

Mijn smart voleindigt niet dan met mijn sterven, Ga,
Ik kan niet hopen van hem immer weêr te vinden.

Indien ik weiger mij op nieuw te doen verbinden,
Geloof niet dat, daertoe, die yd'le hoop mij voedt.
Niets min' dan dat, helaes! Ik vlei, 'kbedrieg mij.... 'k
moet....

Hoe! vrij, aen niets verpligt: Vriendinne, zoudt gij
denken

Dat ik, onschuldig dus mijn trouw weêr weg kan schen-
ken,

Daer ik voor het altaer, bij 't hechten van die trouw,
Zou voelen dat mijn ziel zich trouwloos maken zou?
Neen, neen d'Olban! gij moet.... Stel dit uit uwe
zinnen.

Door vriendschap, deugd, door pligt.... Ik kan u niet
beminnen.

Hij komt! Hij oordeel zelf, hij zie, hij spreek dan uit,
Maer ach, bemint hij mij, zoo hoont hem mijn besluit!

D'OLBAN, CECILIA, AMELIA.

Gij zult mijn komst alhier wis als een wonder achten,
'k Beken Mevrouw, 't is zelfs ver boven mijn gedachten,
Dat ik zoo ras u volg hier in Toulon. Ik maek,
Door uw gezicht te zien, een ongemeen vermaek.

C E C I L I A.

Men heeft dan eindelijk uw pleitzaek uitgewezen?
Ik kan, op uw gezicht, dankt mij, dees tijding lezen.
Het is gewonnen?

D' O L B A N.

Neen. Het is verloren. Ja

Met aller uitspraak, ben ik 't kwijt, Cecilia.
Dit had gij niet geloofd; mischien is 't ook te noemen
Het snoodste vonnis, daer men iemand toe kon doemen.
Een volk, 't welk niet verdient dat het op aerde leeft,
Aen wie men, overal, den naem van schelmen geeft,
Met wie ik nooit begeerde in goed te zijn bevoordeeld;
Die spreekt men vrij, Mevrouw, terwijl men mij
veroordeelt.

Al 't geen de baetzucht, list en kuiperij vermag,
(Want hier aen faelt het niet, wanneer men met ontzach
En geld te voorschijn komt; dan ziet men Rechters
wetten

En onrecht, tegen 't recht, uit vuile schraepzucht,
zetten.)

't Was alles tegen mij, 'k ben uit mijn goed gerukt,
Op een gevloekte wijs gedoemd en onderdrukt.

Waerom? omdat ik trouw mijn ampt heb waergenomen,

En de onrechtmatigheid dier schelmen heb doen schromen,

Op wie ik 't oog moest slaen. Cecilia, denk vrij,
Men had mij niet gedoemd was ik geweest als zij.

C E.

C E C I L I A.

Hoe! al uw goed, mijn Heer, die schatten, dat vermogen....

D' O L B A N.

Zijn in eens anders hand, op dezen stond, vervlogen.

C E C I L I A.

Maer 't vonnis stelt uw' naem ten minste buiten spraek?
Men rooft uw eer niet?

D' O L B A N.

Neen, dit 's geen gevolg dier zaek.
Het was mijn goed alleen dat schelmen mij ontnamen.
Zij laten mij mijn eer, waervoor zij steeds zich schamen.
Maer zeg, wat baet mij thans die yd'le hersfenschim?
Die naem, zoo hoog vereerd, is slechts een enk'len glim.
De eer is in ons, en niet in 't geen de menschen denken,
Die snood, verstandeloos, het schikken naer hun wens-
ken,

Die blindlings prijzen en verachten, zonder reën.
Een wijs en deugdzaam mensch, die eens dat boos ge-
meen

Leert kennen, acht het niet, maer stelt zijn hoogst
genoegen

In de achting die hij zelf zich - zelve toe kan voegen.
Maer, naer ik heb ontdekt, is 't mij genoeg, mijn Nicht,
Dat met mijn voorspoed ook uw achting nog niet
zwichet.

Het ov'rig menschdom is, voor mij, niet meer in wezen.

C E C I L I A.

Wil in dees zaek, mijn Heer, niet twijf'len, niet meer
vrezén.

Ik doe u recht, schoon gij door rechters zijt gedoemd.
Maer waarheid word somtijds voor hun gezicht ver-
bloemt,

Waerdoor ze een kwaede zaek naer billijkheid regeren.

D' O L B A N.

Neen, de billijkheid zien we in dees tijden weren.
De

28 DE EERLIJKE MISDADIGE.

De menschen zijn zoo niet als gij hen acht, Mevrouw.
 'k Denk anders dan voorheen, van hunne deugd en
 trouw.

Zij zijn godloos en vals, van 't zelve slijk geboren,
 Men kent, als 't lot verkeert, hen beter dan te voren.
 'k Had rondsom vrienden, toen van 't snode vonnis mij
 De tijding wierd gebragt. 'k Ontdekte straks hoe zij
 Meêdeelden in mijn' druk, ik zag hen traenen pleng-

gen,
 En mij van hunne trouw op nieuw verzek'ring brengen.
 Zij vloekten 't onrecht, zij beklaegden mij, maer
 vloên.

'k Bezoek hen, maer mij word een norsch gezicht ge-
 boên.

'k Ontmoet hen op de straet, zij keren 't hoofd ter zij-
 den,

Verdubb'len hunne schreên, om mijnen groet te mijden.
 Dus is de waereld, ach, ik ken te wel haer daên!

Hij, die niets nodig heeft, dien biedt men alles aen,
 Daer de ongelukkige geen sterveling kan vinden.

Een troosteloos beklag is al de troost dier vrinden.

Men ducht om van zijn' ramp getuigen zelfs te zijn,

De doodlijke eenzaamheid vult hen met schrik en pijn,

Als of hun nadering het alles zou besmetten.

C E C I L I A,

Mijn Heer, zoudt ge in dit licht het gansche menschedom
 zetten?

ô Neen, 't is waer dat men de zulken wel ontmoet,

Maer nog meer zielen die meêdogend zijn en goed;

Die in de zuchten der rampzaligen steeds delen,

Hun traenen drogen en hun bitt're smarten heelen.

Maer moog'lijk hebt gij zelf getrouwe vrienden, die

In uwen staet, met vreugd bereid zijn, om....

D' O L B A N.

Ik zie,

Tot mijn verdriet, jhelaes! dat ze allen mij begeven,

Maer

Maer gij alleen, Mevrouw, zijt me overig gebleven.

Gij zijt mijn toeverlaet, ik wacht van u, dat gij

Het lot van mijn geluk beslissen zult, voor mij.

Gij eindigt, of vergroot, voor eeuwig, mijne plaegen.

'k Zwijg, hoe uw deugd mijn hart, en yder, kan behagen.

Dit weet gij reeds genoeg. Voor dien ontzinden slag,

Wanneer ik mij, met u, gelijk in midd'len zag,

En blakende in een drift van liefde, dorst ik wachten

Op 't aenbod van uw hand, waernaer ik vrij dorst

trachten,

Gesterkt door 't woord uws mans, een weinig voor zijn'

dood.

Mijn heil heeft zich gekeerd, mijn onheil is vergroot;

Maer schoon het lot mij ook tot armoë heeft doen ko-

men,

't Heeft mij mijn goed'ren wel, doch niet mijn deugd

ontnomen.

'k Was zonder trotschheid rijk, nu ben ik arm, doch niet

Met laegheid van gemoed. Gij, die mijn ziel gebiedt,

Hoor mij: Ik kom u hier oprecht mijn' wensch ver-

klaren;

Mijn staet moet mij geheel geen voordeel bij u baren.

Uw ziel is vrij. 'k Wil niet dat ge in mijn onheil deelt.

Vergeet thans dat een man, wiens liefde u heeft ge-

streeld,

Ons huwlijk heeft gewenscht, bij 't einde van zijn le-

ven,

Vergeet dat mij zijn goed ten erv' moest zijn gegeven;

Ga niet, dan met uw hart, te rade, in dit geval.

Wacht u voor medelijde om mijnen wil, vooräl.

'k Behoef die niet, mijn schoone, en, zoo gij niet van

binnen

En liefde en achting vindt, om mij als man te minnen,

'k Sta dan volkomen af van uwe liefde en trouw.

Vaerwel, beraedt u-zelv' en denk 'er op, Mevrouw,

Ik kom in 'tkort terug, om uw besluit te weten.

30 DE EERLIJKE MISDADIGE.
ZESDE TOONEEL.
CECILIA, AMELIA.

W el nu, mag men mij niet het ongelukkigst heten,
Mijn waerde? zie den poel, waerin mij 't onheil drukt.

A M E L I A.

Zijn onbezweken trouw houdt mijne ziel verrukt.
Maer. . . .

C E C I L I A.

Zonder geld en goed!

A M E L I A.

Men kan, in zijne plaegen,
Met een geringe hulp, nog zorgte voor hem dragen.

C E C I L I A.

Helaes, wat zal ik doen? terwijl 't hem all' begeeft,
Blijf ik alleen de hoop die hij nog ov'rig heeft.

A M E L I A.

Mevrouw: vertrekken wij, 'k zie een Galeislaef komen.

C E C I L I A.

Helaes! Denk aen d'Olban, 't is alles hem ontnomen;
Wilt gij dat mijne ziel hem in zijn' ramp verlaet?

A M E L I A.

Daer zijn nog midd'len ter verbet'ring van zijn' staet....
Maer, keren wij in huis, ik zie dien slaef ons nad'ren,
Hij heeft iets in den zin, de schrik speelt door mijne
ad'ren.

Vergeef die zwakheid mij, wij zijn van hulp ontbloot.

C E C I L I A.

Ja, treden wij in huis Wat slag, zoo wreed en
fnood . . . !

o Hemel! is het leed, dat mijne ziel moet lijden,
Tekleen, dat gij mij nog met groter smart doet srijden?
Is 't niet genoeg dat men zijn eigen' druk verdraegt,
Moet ik nog 't offer zijn van 't lot dat and'ren plaegt?

Z E

ZEVENDE TOONEEL.

Z ^{A N D R E', alleen.}

Zie daer, daer gaen zij heen! zij schijnen mij te ontvluchten!

De schrik, van mij te zien, doet haer voor onheil duchten,

En mijne komst alhier maekt dat zij heen gaen. Neen,

Ik kan 't niet laeken: Ach, haer vreeze steunt opreën.

Geketend, en vermengt met schelmen, moet ik delen

In al de afgrijslijkheên die ze in de harten telen.

Ach, 'k deed voorbarig, 'k moest met meer voorzichtigheid

Om toegang zoeken, dien mij thans weer is ontzeidt.

Misfchien dat ik haer tref, door mijn verdriet en smarte.

De vrouwen hebben meest een teergevoelig harte;

Geboren met een ziel, die dees gevoelens voedt,

En die een ted're liefde altijd beweegen moet.

O! voorwerp van die vlam die moog'lijk u doet beven!

O! gij, wier beeld altoos in mijne ziel zal leven!

Voor wie 'k in 't zelve vuur, den zelve gloed nog blaek'

Waerin wij beide, eertijds, bevonden 't hoogst vermaek,

Wanneer het zoet geluk zich aen ons schein te binden;

Waerom mag ik ook hier niet zulke harten vinden,

Met die menschlievenheid, die goedheid, die genaë?

Had gij dit ooit gedacht, helaes! Cecilia....!

Vergeef't mij, als dees naem zoo schoon, zoo achttingwaardig,

Mij in dees plaets ontsnapt, zoo snood, zoo onrechtvaardig!

Had ge ooit gedacht, dat eens de snoodste boei uw vriend....

Wreed, onrechtvaardig lot! ach, had ik u verdiend?

He

32 DE EERLIJKE MISDADIGE.

Helaes! 'k zou in mijn' ramp meer moed, meer kloekheid
voeden,

Indien ik 's hemels haet alleen op mij zag woeden;
Maer ach, mijne ouders...! Licht treft hen dezelve
pijn.

Gij, Hemel! sta hen bij, indien ze in 't leven zijn!
Vergeefs besproei ik hier het strand met mijne tra-
nen.

Dit uur schijnt mij op nieuw tot wreden pligt te manen,
En roept mij naer dat schip van schande en ramp, te
zwaer. . . .

Ik volg: maer word ik hier die Juffers weer gewaer,
Ik zal, met nieuwen moed, één haerer knechten smeken,
Om een ellendige aen haer voeten te doen spreken.

Daer breng ik al mijn smart, indien het mij gelukt.
Zij zullen om het lot, dat mij zoo deerlijk drukt,
Mijn leed niet horen dan met innig medelijden.

Ja, 'k voel, in 't eind, mij - zelv' door zoete hoop
verblijden.

Indien natuur haer stem ooit in haer harten zondt,
Zoo de ouderliefde ooit vast in haer gevestigd stond,
Zie ik mijn wensch voldaan. Gij, Hemel! stier mijn gan-
gen,

En doe mij naer uw hulp niet vruchteloos verlangen!

Einde van het Tweede Bedrijf.

A. gravé par

J. F. Goussier

DERDE BEDRIJF.
EERSTE TOONEEL.

DE GRAEF, AMELIA.

DE GRAEF.
Dus zal dan mogelijk haer wankelend gemoed
 Besluiten, om d'Olban te schenken al het zoet
 Der min? Ach, mogt ze in 't eind dat schoon be-
 sluit voltrekken!

Ik zag aen mijn geluk niets meer tot hinder strekken,
 Zoo wij deez' avond nog, mijn schoone, met elkaer,
 Den band eens dubb'len echts toefstrikten, voor 't altaer.

AMELIA.

Mijn Heer, ei, vlei u niet, dees dag zal onze vrienden
 Wel schenken dat geluk, en hen te samen binden;
 Maer wat ons huwlijk raekt....

DE GRAEF.

Wel nu?

AMELIA.

Men kan 't nog niet
 Voltrekken, of, voor 't minst, 't lijdt lang eer zulks
 geschied.

DE GRAEF.

o Hemel! wat is dit? wat oorzaak, welke reden
 Doen u verand'ren?

AMELIA.

Graef, die moet ge u-zelv' ontleden.
 'k Verbeeld' mij, dat uw hart die reden ligt beseft.
 Uw vriend bezit niets meer. Zoo hem 't geluk verheft
 Tot man van mijn vriendin, zal hij, zal de Eer gedogen,
 Dat haere liefde ons schenkt een deel van haer vermo-
 gen,

Waerdoor hij in zijn goed te veel verminderd wordt?
 En, schoon hij in deez' staet zich-zelv' niet acht verkort,

C

Zoo

34 DE EERLIJKE MISDADIGE.

Zoo kan zij zulk een' staet, als nu, daerna niet voeren.
 Ten and'ren zou hun kroost, hierna ons hart ontroeren,
 En ons verwijten dat In 't kort, gij moet, als ik,
 Beseffen, hoe veel reën

DE GRAEF.

Ja, 'k zie dit oogenblik
 Mijn vlam vermeerd'ren, maer mijn voorspoed van mij
 vluchten.

Uw deugd, schoon zij mij streelt, doet me al te deerlijk
 zuchten.

Men moet

AMELIA.

'k Zie mijn vriendin: begeef u hier van daen,
 'k Zal, in een oogenblik haer keuze u doen verstaen.

DE GRAEF.

'k Zie mijn geluk door dat van mijnen vriend verbreken!
 Helaes . . . ! doch, 'k bid, Mevrouw, wil tot zijn voor-
 deel spreken.

T W E E D E T O O N E E L.

CECILIA, AMELIA.

CECILIA.

Wensch mij geluk, vriendin, met mijne zegeprael,
 Die ik op mijne liefde en op mijn hart behaet:
 'k Zal trouwen met d'Olban, 't is vast, 'k heb hem zoo
 even

Doen melden dat hij zich terstond moet hier begeben,
 Om 't antwoord uit mijn mond Het is gedaen,
 vriendin,

Ik offer me, andermael, op het altaer der min.

AMELIA.

Ach, wat heeft dit besluit u niet gekost, mijn Waerde!

CECILIA.

Ik had een' zwaeren strijd, die mij veel zorgen baerde.
 Ik was wanhopig, ja, 'k had nimmermeer gedocht

Dat

Dat ik zulk een geweld op mijne ziel vermogt.
 In 't eind, Amelia, mijn geest, op nieuw herkomen,
 Heeft moed en wakkerheid voor droefheid aengenomen.

Mijn ziel was tegen 't vuur van mijne drift gekant,
 'k Geloof een nieuwe gloed bezielde mijn verstand,
 En deed mijn geest de vreugd der zuiv're deugd nu smaken.

Laet ons, dewijl 't moet zijn, een' strengen pligt volmaken.

Wij zijn een oogenblik op aerd', laet ons dien tijd
 Des hemels wil voldoen. Maer ach, met welk een' strijd
 En smart volcindt men niet die korte en vlugge dagen,
 Die nog te lang zijn voor bedrukten, die steeds klagen!

A M E L I A.

Gij, immers, weent niet meer. Neen, mijn Cecilia
 Mogt eindlijk....

C E C I L I A.

'k Weet het niet, maer durf het hopen, ja,
 Mijn ziel verbeeldt zich-zelv' reeds zeer gerust te wezen.

Ik adem' min' ontroerd, mijn hart gevoelt geen vreezen.
 'k Ben zelf verwondert, om die kalmte, in mij ontstaen.

A M E L I A.

Dit is het werk der deugd, zij hecht vernoeging aen
 Het offer, 't geen zij eischt dat wij haer zullen brengen.
 Zij zal altijd ons leed met eenig voordeel mengen.

Gij zegepraelt door haer, van die rampzael'ge vlam,
 Die 't eerst in uwe ziel, reeds vroeg, haer' oorsprong
 nam.

C E C I L I A.

Wat zegt ge, Amelia? hoe! mische ik dan die liefde?
 André is mij niet meer zoo dierbaer, die mij griede
 Op de allerteérste wijs? Ach, mogelijk, vriendin,
 Heeft nooit dat vuur zoo zeer mijn ziel geblaekt! Ik min,
 'k Aenbid hem, ja 'k ben hem nog waerder dan te voren.

C 2

Dit

36 DE EERLIJKE MISDADIGE.

Dit kan mij, nu 'k mij-zelv' opöffer, 't meest bekoren;
Want hij zou 't zelve doen, was hij in mijne steê.
Dit zoete denkbeeld troost me, en deelt mij blijdschap
meê.

Nooit hebt ge André gekend, dien minnaer, zoo vol-
vaerdig,

Zoo edelmoedig, trouw, en yders liefde waerdig!

A M E L I A.

Mevrouw, ik zie d'Olban, 'k verlaet u: duldt dat ik
Den Graef terstond bericht dat ge, op dit oogenblik,
Zijn' vriend gelukkig maekt. Ik vlieg om 't hem te ont-
dekken.

D E R D E T O O N E E L.

D' O L B A N, C E C I L I A.

Hoe! kan het zien van hem dus mijn ontroering wek-
ken?
C E C I L I A.

Ik beef . . . herstellen we ons van deze zwaarigheên,
't Is eindelijk te laet om weêr terug te treên.

D' O L B A N.

Door uw bevel, Mevrouw, op 't spoedigst hier gedreven,
Wacht ik, vol vrees en hoop, wat antwoord gij zult
geven.

C E C I L I A.

Of ik wel waerlijk uw geluk door mijne hand . . .
Welaen, zij hoort u toe, ten wettig' onderpand
Van 't huwlijk, 't geen ik wensche eerlang te zien vol-
voeren.

D' O L B A N.

Mijn Waerde, ik voel mij 't hart door deze gunst ont-
roeren!

Ach, dat ik uwe hand, verrukt van ziel, ontvang!
Zij wischt de rampen uit, daer 't menschedom mij zoo
lang

Meê

Meê drukte; doch mijn hart vergeeft hem al die trekken.
Schoon ik al de aerd' voortaan met misdaên zie bedekken,
De deugd heeft echter nog één' tempel in 't heelal,
Die tempel is uw hart, waerin ik wonen zal.

C E C I L I A.

Gij weet hoe mij 't geluk een zielsvriendin deed vinden;
Ik schonk, opdat zij zich in 't huwlijk mogt verbinden
Met uwen vriend, den Graef, haer een gedeelte van
Mijn goed, doch hield genoeg, waarvan ik leven kan.

D' O L B A N.

Spreek mij niet meer van goed, 'k veracht al 't aerdsch
vermogen.

En heeft de vriendschap dus uw ed'le ziel bewogen
Dees edelmoedigheid te tonen een vriendin,

Dit heeft u, in mijn oog, nog meer verrijkt. Ik min,
Ik acht den Graef, ô ja; 'k zag nooit een dag als dezen!

Verheugd, dat we allen eens gelukkig zullen wezen.
Och, wijl de Hemel ons hier bij elkander voegt,

Gewaerdig u, Mevrouw, dat gij ons hart vernoegt.
Dat we, eeuwig door elkaar gezegend, mogen leven,

Dees dag moet hen en ons daarvan verzek'ring geven.

C E C I L I A.

Gij hebt mijn woord, mijn Heer, des ik mij naer u schik;
Doe alles, stel het uur, bepael zelfs 't oogenblik,

Mijn pligt is u mijn borg, ik zal mijn woord niet breken.

D' O L B A N.

'k Vlieg naer den Graef; 'k zal voorts met den Notaris
spreken,

Opdat hij de actens straks kan stellen in geschrift.

'k Daeg nu de boosheid uit, met een verrukte drift,
Ondanks mijn schipbreuk zie 'k een haven voor mij
open.

'k Zal zien of 't ongeluk zoo ver mij na zal lopen,
En of 't mij in uw' arm nog stout vervolgen zal.

Doch, 't ga zoo 't wil, mijn hart blijft steeds in 't nood-
lot pal.

38 DE EERLIJKE MISDADIGE.
VIERDE TOONEEL.

I CECILIA, *alleen.*
In mijnen arm, helaes . . . ! zal hij dan schuilplaets vinden!

Een onverbreekb're band zal mij met hem verbinden!
Men heeft mij, zoo ontraert, dan dees belofte ontrukkt!
Wat deed, wat sprak ik toch? wiens list is dit gelukt?
Is 't waer, rampzael'ge vrouw, ach, zal hij met u leven?
Wel nu! ja, waerde André, 'k heb hem mijn woord ge-
geveh;

Maer u heb ik mijn hart, u mijne min gewijd.
'k Voleindt in druk en smart mijn verd'ren levenstijd.
Gij blijft alleen mijn troost, u zal ik nooit vergeten,
Dat mij de hemel straf, eer gij me ontrouw zult heten!
'k Gedenk, tot aen mijn' dood, uw min en ed'le deugd,
'k Zal met u bezig zijn, en, midden in 't geneugt,
Steeds zuchten, in 't geheim, om't noodlot dat ons pogen
Verydelt, als men vraegt waerheen gij zijt getogen.

Ach, aen wat oevers bragt u 't lot, zoo wreed en naer?
In welk een wildernis verbergt gij u, barbaer?
Wat land, of welk een zee scheurt ons dus van elkander?
Wat toeft gij? Kom . . . ! maer neen, 'k verbind mij aen
een' ander.

Blijf, waer ge ook wezen moogt, en kom hier nimmer
weêr;

Want kwaemt gij, 't was te laet na zulk een ommekeer.
Waer blijft Amelia? wat doet haer dus vertragen?
Maer 'k zie haer.

VIJFDE TOONEEL.

CECILIA, AMELIA.

CECILIA, *zich in de armen van Amelia werpende.*

Ach, Vriendin, het is alreê volflagen!
Het

Het offer is volbragt, ik heb 't beloofd. Kunt gij
Mij nu verlaten, in het onheil dat ik lij?

A M E L I A.

Helaes! 'k vinde u bedroeft, bekommerd van gedachten!
Kon 'k, u verlatende, dees ommekeer verwachten?
Wanneer men straks u zag had yder wis gezegt....

C E C I L I A.

Ik had mij-zelv' verblind, ik hoopte (maer hoe slecht,
Hoedwaes is deze hoop!) mij-zelfen kracht te geven.
Ik had mij-zelv' verhard, schoon 'k waerlijk stond te be-
ven.

Doch beter heeft dit uur mijn zwakheid mij ontdekt.
Deez' avond trouw ik hem, die mij tot last verstrekt.
Wij zullen beide, met in-één-geflagen handen,
Gaen vormen, op dien stond de ontzachelijkste banden.
Maer welk een onderscheid, helaes...!

A M E L I A.

Cecilia!

Gij weet, ik volgde steeds uw' wil gehoorzaam na;
'k Heb altoos opgevolgt 't geen gij mij woudt bevelen;
Nu wensch ik, op mijn beurt, een gunst mij meêtedelen.

C E C I L I A.

Spreek vrij, wat moet ik doen? vriendin, gij kent mijn
hart.

A M E L I A.

Ik moet wel, doch ik vrees dat zulks uw goedheid sart;
Maer weiger 't mij toch niet!

C E C I L I A.

Uw twijf'ling moet mij honen.
'k Verbind mij dan vooraf, ik zal mij vaerdig tonen.

A M E L I A.

'k Bid stel mijn huwlijk dan, met onzen Graef, nog uit.
Zijn oom is digt aen 't graf, wij zullen ons besluit
Vertragen tot zijn' dood.

C E C I L I A.

Wil mij niets meer berichten.

40 DE EERLIJKE MISDADIGE.

Ik zie gij hebt berouw dat gij mij kost verplichten,
En mijn geschenk is u een haetelijk gewigt.
Gij haekt dat ik dien last van uwe schoud'ren ligt.

A M E L I A.

Denk beter van mijn hart, 't welk u steeds aen zal han-
gen,

Denk hoe 'k met dankbaerheid die weldaed heb ontvan-
gen.

Doch alles is verkeert, na dat zulks was geschied.
Een onverwachte slag maakt ons ontwerp te niet.
De man, dien gij verkiest, heeft al zijn goed verloren,
Zijn eigen mond deed ons zijn ongevallen horen;
Gij waert niet rijk genoeg, als ge ons dien bijstand deed.

C E C I L I A.

Vervolg; voltooi, daer ik in traenen smelt, mijn leed.
Ondankb're...! spaer mij, ga, want uw barbaersche han-
den

Verscheurden nimmer dus mijn tederste ingewanden!
Ga, 'k ben niet dan te veel in wanhoop en in smart.

(op een sterken en gebiedenden toon.)

Wacht u dees weigering, wacht u dat gij volhardt,
En spreek 'er nooit weer van, dan wil ik dit vergeten.

(zij wordt van Amelia ombelst.)

Bereidt liefst uw vriendin tot die rampzael'ge keten,
En moedig aen de kracht die mij nog ov'rig is.

'k Zal bij u zijn, 't gezicht van uw verbintenis
Zal mij, als ik mij-zelv' zie klinken in die boeien,
De afschuwlijkheid daarvan ligt minder doen ver-
foeien.

A M E L I A.

Hoop meer; de hemel heeft uw deugd te veel vergroot
Dan dat hij tot uw heil, in 't eind, niet nog besloot.
Gijacht d'Olban, Mevrouw, de tijd zal in uw zinnen
Gevoelens vestigen, om hem allengs te minnen.
Somtjids vint onze ziel zeer veel bekoorlijkheên
In 't huwlijk, schoon men 't had begonnen met geweên.

Mis-

Misfehien vergeet gij

C E C I L I A.

Neen, 'k vergeet hem nooit, mijne oogen
Zien steeds zijn trekken aen met innig mededogen,
Ik stel geen oogenblik het beeld uit mijne ziel,
Des minnaers, wiens gemis mij lang ondraeglijk viel.
Wilt gij dat u mijn mond nog meerder zal ontvouwen!

Helaes! 'k verbeeld mij-zelv' hem op deez' stond te aenschouwen,

Terwijl hij me, in 't gezicht mijn trouw verwijt, en ach!
Hier, voor mijn voeten stort zijn traenen en geklag.
'k Weet niet wat stem zich thans uit mijne ziel doet horen:

„ Houdt op, hij is nabij, hij komt u haest te voren,
„ 't Is niets dan 't licht der deugd dat ge in zijn schoonheid ziet.

„ Verraedt geenszins zijn vlam! voltrek uw huwlijk niet!

Misprijs mij vrij, maer ach, dit wonder voorgevoelen
Ontroert mij, 'k voel den schrik door al mijn leden woelen.

'k Geloof dees inspraek, ja, gij zult gewislijk zien,
Zoo haest ik aen d'Olban mijn hand en trouw zal biên,
Dat mij het lot André, op nieuw, terug zal geven.
Ik zal hem zien, mijn waerde, en op dat tijdstip sneven,

A M E L I A.

Om welke reden toch vergroot gij dus uw smart?

Die hersenschimmen zijn de vleiers van uw hart.

De zorgen die gij kweekt doen u genoegzaam vrezen

Dat die geliefde André reeds zal gestorven wezen.

Hield hij u, zoo hij leefde, onzeker waer hij was?

ô Neen, in tegendeel, die minnaer was wel ras,

Daer hem de dood uws mans weer nieuwe hoop moest lenen

Op uw liefde en trouw; alhier terug verschenen.

C 5

C 6

42 DE EERLIJKE MISDADIGE.

CECILIA, *wenende.*

't Is dan zijn overschot, helaes! dat ik beweene!
 Vergeef 't mij, waerde André! ik zal in 't huwlijk treene,
 Daer gij, mischien, voorlang ten grave zijt gezonken,
 Vergeef het mij, zijn ramp deed mijne ziel ontvon-
 ken,

Gepaerd met mijnen pligt, tot dit zoo wreed verbond.
 Maer 'k roep den hemel zelf tot tuige van mijn mond
 En hart, had u zijn magt ooit weer tot mij doen keren,
 Gij had, met mijne hand, mijn trouw u zien verëeren.
 Natuur was niet in staet, van zulk een uur af aen,
 Om immer tusfchen ons haer scheidspael in te slaen.

ZESDE TOONEEL.

CECILIA, AMELIA, FRONTIN.

Mevrouw, een zek're slaef doet u ootmoedig smeken,
 Dat gij hem toe wilt staen dat hij met u mag spreken.
 'k Heb, aen de haven, hem, op 't oogenblik ontmoet,
 Hij viel, met dit verzoek, al schreiend, mij te voet.
 Hij schijnt, voor zulk een gast, vrij eerlijk en zagt-
 moedig,

En zoo ik straks vernam men prijst hem overvloedig,
 Hij word zelfs in de Stad, zoo 'k hoorde, wel geächt.
 Ik breng hem u terstond, zoo gij hem bij u wacht.
 Hij is van beter soort dan 't grootste deel dier boeven.

CECILIA.

Hij koome,

AMELIA, *tegen Frontin.*

Ga, Frontin, wil hier nabij vertoeven,
 Opdat, als men u roept, 't geen ligt gebeuren zal,
 Gij aenstonds bij ons zijt, en hoedt voor ongeval.

BURGER TREURSPEL. 43
ZEVENDE TOONEEL.

CECILIA, AMELIA, ANDRÉ.

AMELIA.
Ik maak zeer weinig werks van zulk een soort van
vroomen,

Die aen de roeibank dus tot hun bekering komen.
Ik weet niet of 'er zijn, maer denk welliefst van neen.
Daer komt de slaef; het is dezelve, zoo ik meen,
Die hier deez' morgen kwam.

CECILIA.

Hij komt met trage schreden.

Zijn tred is treurig.

ANDRÉ, *stilstaende, in 't verschiet.*

Hoor, ô Hemel! hoor mijn beden!
Vergeefs is 't dat ik spreek, als gij mij niet versterkt.
Gebie dat haer gemoed tot meelij' wordt bewerkt.
Laet mededogen thans dat edel hart bewonen!

CECILIA, *eenig geld uit haere beurs nemende.*

't Is een rampzalige. Moet men zich wreed betonen
Wijl hij straffschuldig is? 'k Beklaeg hem des te zeer.
Ik wil hem bijstaen.

AMELIA, *tegen André.*

Kom, tree nader, vrees niet meer.

CECILIA, *hem geld aanbiedende.*

Zie daer, laet deze gift uw noodlot doen verzagten.

ANDRÉ, *terug wijkende, zonder het aentenemen,
en heffende zijne handen ten Hemel.*

ô Hemel! Gij verhoort dan eindelijk eens mijn klagten!
'k Vind, eindelijk dan een ziel gevoelig met mijn rouw!
(*naderende Cecilia, met neêrgeflagene oogen.*)

Gij kunt mij troosten, ja, gewisfelijk, Mevrouw....
Mijn onheil is te groot, 't geld kan mijn' wensch niet
kopen.

't Zijn andere gunsten, daer mijn' ziel thans op durft
hopen.

C 6

't Is

44 DE EERLIJKE MISDADIGE.

't Is groter weldaed nog, meer edelmoedigheid,
Die 'k van u smeek, en waer mijn hart zich ook mee
vleit,

Ik had een moeder, 'k had een teêr beminden vader...
Helaes! heb ik ze nog, of misch ik bei te gader?
Hun staet was sedert lang, voor mij gansch onbekend.
Ach, leven zij dan nog 't is in de wreedste ellend'.

Gij zijt, dus zei men mij, uit de eigen plaets gekomen,
Waer ligt hun vreeze, op nieuw, haer schuilplaets
heeft genomen.

Zoo liefderijke zorg, of 't gunstige geluk
U eens die ouders zal doen kennen in hunn' druk;
(Hij krijgt een beursje met geld uit zijn' zak en biedt
het haer aen.)

Ik bid, gewaerdig u, en doe dit geld hen geven,
't Geen zwaeren arbeid mij, ten kosten van mijn leven,
Deedt gaëren tot hunn' troost, ach, hadden zij't genot!
Ei, doe hen weten, dat, geduldig in zijn lot,
Hun zoon alleen om hen zijn traenen hier doet vloeien,
Dat, aen dit schriklijk strand, in 't midden mijner boeien,
Ik 's hemels gunst betrouw, en altoos smeek, dat zij
Hunn' ouderdom, voor 't minst, bewaren, buiten mij.
CECILIA, *de beurs aengenomen hebbende, tegen Amélia.*
Hoe! heb ik wel gehoord...? Mag ik 't gezicht geloven?

A M E L I A.

'k Ben even zoo verbaest. 't Gaet mijn verstand te bo-
ven.

C E C I L I A.

Hoe brengt men over een die deugden, dat verstand,
Met deze ketenen, dees tekenen van schand?
(tegen André.)

Wel nu, uwe ouders? kom, wil mij hunn' staet verkla-
ren,

Zeg, toen gij hen verliet, in welke plaets zij waren.
Wanneer verliet gij hen? Zoo ik u in die zaak
Mijn dienst betonen kan geschied het met vermaek,

Sints

Sints welken tijd hebt gij van hen niets meer vernomen?

A N D R E', *altijd met neêrgeflagene oogen.*

Sints meer dan zeven jaer, dat ik hier ben gekomen,
En slaeffsche ketens droeg. Toen 'k scheide van hun zij',
En 't lot mij herwaerts voerde, in wreede slavernij,
Had men in Languedoc zich naeuwlijks neêrgeflagen.
Wij gingen uit Rochel, waer 's hemels welbehagen
Ons met een zoeter lot, veel tijd, begunftigd had.

C E C I L I A, *driftig.*

Wat zegt gij mij? Rochel...? Is dit uw Vader stad?

A N D R E'.

ô Ja....

C E C I L I A.

'k Voel, op dien naem, steeds mijne ontroering wek-
ken,
En 't hart klopt mij.... maer ach, mogt ik door hem ont-
dekken....

Spreek: Gij hebt daer gewoond; maer zeg mij ook in 't
end:

Zijn haer bewooners u, voor 't meefte deel, bekend?
Zoudt gij mij kunnen...? Neen, die zorgen zijn ver-
loren.

Hij zal niet weten, van wien 'k tijding wensch te horen.

A N D R E'.

Mevrouw, ik vrees zulks ook. De lieden die gij mij
Zoudt noemen, zijn gewis van zulk een' staet als gij.
Mifchien dat mij, op 't hoogst, hun naem bekend zal
wezen.

Want afgezondert, arm, en in gefladig vrezen
Een' Godsdienst volgende, dien Vrankrijk doemt....

C E C I L I A, *verbaest.*

Gij waert

Een van die geen....? 'k Herleef! Mijn hart is min' be-
zwaert....!

Ik zal wis eenig licht van hem.... Verklaer u nader;
Zeg, kent gij Lifimon?

A N.

46 DE EERLIJKE MISDADIGE.

ANDRÉ', *haer verbaest aenziende.*

Mevrouw.... die is mijn vader.

CECILIA, *met groten schrik terug wijkende.*

Die is uw vader....! Ach rampzalige... ach, André!

(*Zij valt in zwijm, in de armen van Amelia.*)

ANDRÉ', *verschrikt.*

ô Hemel! welk een naem trefc mij? zij zwijmt? ô wee!
Wat zie ik? is zij 't wel?

AMELIA, *Cecilia ondersteunde.*

Haer kennis is verlôren....

Frontin! Pernille! komt, schiet toe.

ANDRÉ'.

Wat moet ik horen!

AMELIA.

Help, Hemel, wat geval!

ANDRÉ', *gansch verrukt Cecilia ombelzende.*

Ach, welk een blixemslag!

ô Hemel! Mijn vrindin! Cecilia...! Maer ach...!
Cecilia...!

AMELIA, *tegen de Bedienden, die haestig aenkomen.*

Komt ras en haest u, want mij moeten

Haer' schrik, door de eenzaamheid en rust weer doen
verzoeten.

(*Zij omärmt Cecilia.*)

ô Ongelukkige vriendin....! Cecilia!

Uw leed doorgriefft mij 't hart.

CECILIA, *weder bekomende.*

Is hij ver heen...? zoo dra!

Waer is hij dan gegaen? wat onverwachte reden....

Ach...!k Zie hem eindlijk weer... maer met wat ijslijkheden...!

ô Hemel! wat is hij veranderd...! ach....

(*Tegen Amelia, wijzende op de Bedienden.*)

Maer zij,

Wat doen zij hier?

A M E

A M E L I A.

Gedoog dat men u heenleid'.

C E C I L I A.

Mij?

A M E L I A.

Het is hoognodig u een weinig rust te geven,
Ik bid u, gaen we in huis. De ontstelt'nis van zoo even
Was zoo geweldig, dat men moet....

C E C I L I A.

Ik ga niet, neen.

Ik wil hem spreken; maer zendt ras die lieden heen.

A M E L I A, *tegen de Bedienden, die voorts langzaam
en verbaest vertrekken.*

Vertrekt.

A N D R É.

Zijt gij het dan? zijt gij 't die 'k mag ontmoeten?
Mijn dierb're minnaeres! Gedoog dat voor uw voeten....

(*Hij nadert driftig, om zich voor haer neêr te werpen,
doch schiekelijk opstaende keert bij met schrik terug.*)

Rampzalige, wat doet ge? Ach, wat durft gij bestaen?

Waertoe ipoort u een gloed, zoo zeer vermetel, aen?

Ach! ik vergat.... Zie hier dat schriklijk uur verschenen,

Waerin, in mijne ziel, deplaegen zich verëenen

Van 't lot, dat mij verdrukt! 'k Voel thans al zijn ge-
wigt!

(*Hij leunt tegen een' muur, lozende diepe zuchten.*)

A M E L I A.

Is dit dan die André...! Wat schrikkelijk gezicht!

Moet hij in zulk een' staet verschijnen voor haere oog-
gen?C E C I L I A, *André droevig aenziende.*Het schijnt dat zijn gemoed door wanhoop wordt be-
wogen.

Kom, nad'ren wij... Helaes! wat zegge ik hem? ô smart!

ô Ongelakkige, om wiens noodlot zich mijn hart

Verscheurd voelt, matig u, en stack dat ijslijk treuren.

Her-

48 DE EERLIJKE MISDADIGE.

Herken een stem, die u zoo dikwerf op kon beuren.
 Wat zijn die tijden ver! Wat vreeslijke ommekeer
 Heeft hen gevolgd...! Helaes! Hoe zou ik immermeer
 In staet geweest zijn hem te kennen, in die boeien,
 Dat eerloos kleed, dien staet, die yders schrik doen
 groeien?

A N D R E'.

Wat zal ik zeggen? Waer, waer toch ontvlucht ik 't
 licht?

o Aerde, ach, open u, ontruk me aen haer gezicht
 En haere traenen!

C E C I L I A, *schreiende.*

Hoe! dit treft mijn ziel nog nader.

De zoon van Lisimon... van zulk een' deugdzaam' va-
 der!

Voorheen mijn minnaer, ja, mijn broeder...

A N D R E', *zijne banden ten bemel beffende.*

Ach, gij zijt

Getuigen, Hemel, van dit smartelijk verwijt.

Gij ziet 'er mij, helaes, de bitterheid van drinken,
 En kent de schuld, die mij deez' afgrond in deed zinken!

C E C I L I A, *mijmerende.*

Hoe meer 'k van hem herdenk, hoe min 'k begrijp, hoe
 hij....

A M E L I A.

Een dwaes bestaen der jeugd, één oogenblik... Als wij
 Zijn ongeluk verstaen, zal ons mischien ook blijken
 Dat een te streng geweld zijn vonnis heeft doen strij-
 ken.

C E C I L I A, *tegen André.*

Ik wenschte, maer ik durf niet vragen.... 'k zou, ach, ja!
 'k Zou u doen blozen.

A N D R E'.

Hoe! Wie, mij? Cecilia!

Het is dan waer? Ik schijn verachtelijk in uw oogen!
 De misdaed had op mij dan zulk een groot vermogen...?

C E.

C E C I L I A.

Ach, zoo ik twijf'len mogt, wat was mijn heil niet groot!

A N D R E'.

Uw ziel ontsluit zich voor een denkbeeld, al te snood!
 Dat dus een ander dacht het zou mijn ziel niet krenken;
 Maergij!

C E C I L I A.

Helaes, André! zeg mij, wat moet ik denken?

A N D R E'.

Ik dagt men moest een hart min' smart doen ondergaen,
 Dat nimmer, zonder deugd, naer 't uw had durven
 staen,
 Dat u alsnog aenbid, maer 't geen ik schijn te derven!

C E C I L I A, *zeer verbaest.*

Ondanks den schijn... Helaes! Ik zou van blijdschap sterven....!

Maer deze ketenen? dees plaets, vol smaed en schrik?

A N D R E'.

Het zijn deboeiens niet die de onëer maken. Ik,
 Hoe zwaer gestraft, ben vrij van knaging; mogt mij 't
 harte,

Door 's hemels goedheid slechts niet drukken met meer
 smarte

Dan 'k in 't geweten voel, mijn heil was niet te koop.

C E C I L I A, *verrukt.*

Mijn ziel ontvangt met vreugd, en gretig, deze hoop.
 Spreek: haest u, wil mij ras uit deze dwaling rukken.
 Wat monsters zijn 't, wier stemmen vonnis u verdrukken?
 Waermeê wierd gij beticht? Wat welbkleed bedrog
 Gaf hunne snoodheid klem? Ik bid, verklaer mij toch
 Dit schrikkelijk geheim, zoo vol verborgenheden.

A N D R E', *druëvig.*

Ik kan niet!

C E C I L I A.

Wreedaert, hoe! gij kunt niet? om wat reden?
 Gij kunt uw onschuld niet....?

A N.

A N D R E'.

Och, verg het mij niet meer.
Ik maak mij strafbaer....

C E C I L I A, *wenende.*

Ga, gij zijt het al te zeer.
Rampzalige, vertrek, laet mij mijn rust herkrijgen.
Gij zwijgt? helaes, mijn ziel verstaet dat haetlijk
zwijgen!

Voor mij, geheimen! hoe! meenedige! hebt gij,
Toen gij nog zuiver waert, die ooit bedekt voor mij?

A N D R E'.

Ik weet niet waer ik ben: 'k voel al mijn leden beven.
Ach! gaerne zou 'k mijn bloed tot haer vertroosting
geven.

C E C I L I A.

Gij, goede Hemel! gij, getuigen van mijn' schrik!
Waerom was ik niet dood, voor zulk een oogenblik?
Ik had, voor 't minst, in 't graf zijn achtting meêgedra-
gen.

Ik, die mijn grootst vermaak, mijn eenigst welbe-
hagen

In zijn gedacht'nis vindt.

(Tegen Amelia.)

Waer 'k fraks nog blijk van gaf.
Gij weet het.... ja, gij hoorde... en zie....

A N D R E'.

O! welke een straf!
Zoo 't waarheid is, dat ons het weldoen kan berou-
wen,

'k Zou in dit schriklijk uur mij-zelv' daeraen betrouwen,
De hemel dwingt me 'er toe, en mijne snart.... Maer
neen.

'k Volg een' barbaerschen pligt, dien 'k niet mag over-
treên.

o Dierb're Minnaeres! gij weent....? Zoo ik u
meldde....

Be-

BURGER TREURSPEL. 51

Beschrei mijn ongeluk en niet mijn schuld. Men stelde
Reeds alles tegen mij.... Helaes! gij zijt misleid.

De deugd bederft ons, daer het ongeluk ons scheidt.
Denk niet.... Men komt. Vaerwel.... vaerwel, breek
onze banden.

En, om mij nooit te zien, ontvlucht dees wreede stran-
den.

Vergeet mij, zoo gij kunt; maer ik bezweere u, denk,
Denk aen mijne ouders!

CECILIA.

Ach....!

ACHTSTE TOONEEL.

DE GRAEF, D'OLBAN, CECILIA, AMELIA.

D'OLBAN.

't Is, op een' enk'len wenk,
Geheel gereed, Mevrouw, 't Contract is reeds ge-
schreven,

Wij komen, om het straks zijn volle kracht te geven.
Bedrieg ik mij? Helaes! wat 's dir? 'k geloof gij weent.

DE GRAEF, tegen Amelia.

Gij ook...?

AMELIA.

Ach, wie zou niet beschreien....

D'OLBAN.

'k Had gemeent...

CECILIA, haar band tegen 't hoofd houdende, tegen Amelia.
Mijn hoofd is gansch ontsteld. Kom, laten wij vertrek-
ken,

Geef mij uw' arm.

D'OLBAN.

Wat is....

DE GRAEF.

Ei, wil het ons ontdekken!

AME-

52 DE EERLIJKE MISDADIGE.

A M E L I A, *tegen den Graef.*

Draeg haere smart ontzach, en volg ons niet mijn Heer.

D' O L B A N.

'k Sta ongemeen verbaest.

C E C I L I A, *beengaende.*

O! Welk een omkeer!

Wat heb ik 't lot misdaen? waerom ben ik geboren?

N E G E N D E T O O N E E L.

D E G R A E F, D' O L B A N.

D' O L B A N.

'k Verlies mij-zelfen hier, en kan geen reden horen.
'k Begrijp mij niets. Zij klaegt, zij schreit, zij steent,
zij zucht.

Wat wil zij zeggen, en wie werkt haer ongenucht?

Welk schielijk toevaltoch mag haer zoodroevig maken!

Ik wenschte wel, dat mij, op nieuw, dees slag mogt
raken.

Daer kom dan van wat wil, en wat mijn lot mag zijn,

'k Begeer te weten wat de reën is van haer pijn.

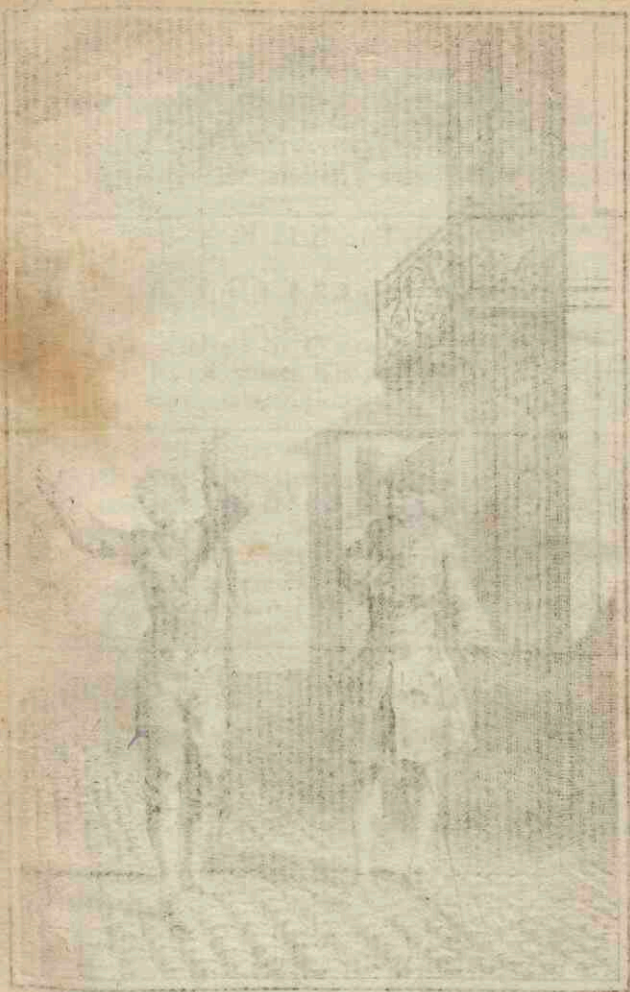
't Lot heeft mij voorgeschiedt altoos zijn haet te vrezen,

Ach, mogt ik slechts alleen zoo ongelukkig wezen.

Einde van het Derde Bedrijf.

V I E R

VIERDE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

D' O L B A N , *alleen.*

Erken daerin te wel mijn wrede geboortester,
Ik moet gesproken zijn uit een geslacht, dat ver
Van 't waer geluk en heil, als balling is verdreven.
Het noodlot dreigt me, op nieuw, een' wreeden slag te
geven,

En ik geloof, met recht, dat zulk een zielepijn
Den mensch in staet stelt om zijn eigen beul te zijn.
Maer wie dorst immermeer aen zulk een onheil den-
ken?

Zij stond gereed om mij haer hand en hart te schenken;
Doch teen, dit mogt niet zijn. De hel heeft haer geweld
En alles, tegen mij, en mijn geluk gesteld,
Ja, 't noodlot, nimmer moê van alles te onderwinden,
Doet mij in 't eind een' slaef tot medeminnaer vinden.
Maer zou 'k hier in deez' staet alleen rampzalig zijn?

Ik ken Cecilia en klaeg nog om mijn pijn!
Laet ons veel liever deze, om haeren ramp beklagen.
Verdiende zij dit lot, ô Hemel! ooit te dragen?
ô Neen! Haer ed'le ziel, in grootheid opgegroeid,
Verbergt voor mij haer' strijd', daer zij haer traenen
boeit.

Laet ik haer mischen, maer laet zij gelukkig leven...!
Doch neen...laet ons het lot door éenen slag doen
sheven.

Daer komt zij aen. Mij dunkt, haer wankelende treët
Doen mij de wanhoop zien, waer meê zij wordt bestreên,
Ik hoor haer zuchten, ja, haer bange ziel loost snikken,
De dood blinkt in 't gelaet. Wiens hart zou niet ver-
schrikken

D

Op

54 DE EERLIJKE MISDADIGE.

Op 't ijslijk schouwspel, 't welk voor mij zich thans
vertoont?

Demenschlijkheid, die steeds in mijnen boezem woont,
Is een gewigt, te zwaer voor mij, in deze dagen.

'k Weet niet hoe men op aerd' zich - zelve kan ver-
dragen.

Ach, zij is waerlijk thans een schuilplaats vol venijn,
Waer geen aenloklijkheên of deugden veilig zijn
Voor het beklaglijkst lot, dat, met of zonder reden,
Het kwaad verheft, en deugd tracht op den nek te treden.

T W E E D E T O O N E E L.

D'OLBAN, CECILIA.

*CECILIA, met neêrgeflagene oogen, zonder d'Olban,
die een weinig ter zijde gaet, en haer treurig aen-
ziet, gewaer te worden.*

Waer ga ik...? welk een vrees heeft mijne ziel ont-
roerd?

Waerheen heeft mij, op nieuw, de ontsteltenis gevoerd?
Een stille neiging, en een magt, die 'k niet kan staken,
Doen mij, ondanks mij-zelv', dit schriklijk strand ge-
naken.

Wat hoop geleidt 'er mij? wat is 't dat ik hier zoek?
't Is op dees wreede plaats, dat zich voor mij de vloek
Doet zien, waer ik mijn graf, waer 'k mijn verlies
moest vinden.

Waerom ontwijk ik niet de banden die mij binden?
Wat magt, of wat vermaek houdt mij hier in den band?
ô Zwak en droevig hart, aen dit noodlottig strand,
Dôet ge u die wreede schicht veel dieper nog door-
kerven.

Gij

Gij nadert weêr den slag, die u voorheen deed sterven.

(Zij wordt d'Olban gewaer, die haer nadert.)

Wien zie ik hier? d'Olban?

(Zij wil terug gaen, dekkende haer aengezicht, zij ziet hem eindelijk al schreiende aen. Zij zien elkaer eenige oogenblikken aen, zonder spreken.)

D' O L B A N.

'k Versta u wel, Mevrouw!

Uw smart zegt mij genoeg, 'k lees in uw ziel uw' rouw;
Maer 'k heb uw hartsgeheim nog veel te laet geweten.

Geloof, indien ik eer die kennis had bezeten,

Dat ik u mogelijk nog traenen had gespaerd.

Ik wil niet dat uw gunst en goedheên, mij zoo waerd,

In dit verschriklijk uur, tot wapens mij verstrekken,

Om daerdoor uwe smart nog verder optewekken.

ô Neen: 'k beloof u iets, wijl ik, op dezen stond,

Niet zonder laeg te zijn, mij - zelv' bevoordeeld vondt.

Bewust van de achting, die 'k u schuldig ben te tonen,

Zal steeds in mijn gedrag uw deugdlijk voorbeeld wonen.

Door 't wreedst geweld, 't geen ge op u-zelfen deed,
gaeft gij

U over aen mijn min, herneem dit offer vrij,

Ik kan mij, van mijn' pligt, dan tot dien prijs, niet kwijten.

Wij zullen in een' band ons ov'rig leven slijten,

Die wel zoo lieflijk niet, maer weêr zoo achtbaer is.

Al was het lot voor mij nog wreeder, 'k zal gewis,

Schoon ik uw man niet word, nochtans uw halsvriend
blijven.

'k Wensch in 't vervolg niet meer, dan dezen naem
te schrijven.

'k Verzagt daerdoor ten minste, uw smart, waerin ik
deel.

C E C I L I A.

Zoo iets bekwaem is, ter verzagting, 't is geheel
Een edelmoedigheid, een teder mededogen,
Waarmede uw vriendschap zich voor mij thans voelt
bewogen.

ô Hemel! door wat kwaed verdiende ik zulk een straf..?
Mijn Heer, zie welk een gunst het stuurſche lot mij gaf!
Ik vind hem, na acht jaer wordt hij mij weêrgegeven,
Ik vind hem weêr....maer neen, 'k zal dit niet overleven.

(Zij bedekt haer ſchreiende oogen.)

D' O L B A N.

Verberg uw traenen, die zoo wettig zijn, niet meer,
Ik ſtort ze zelf met u, het onheil, dat zoo zeer
Mijn hart getroffen heeft, verzagt gij door dit klagen.

C E C I L I A.

ô Hemel!

D' O L B A N.

Weet gij niet wat hem dees ſtraf doet dragen?

C E C I L I A.

Hij zegt, en houdt geſtand, dat hij onſchuldig is,
Meer meldt hij niet, de rest is een geheimenis.
Hij blijft, hardnekkig, die ſtilzwijgenheid bewaren.
Welk een verbeelding moet dit zwijgen ons niet baren?
Wat moet ik denken, in dien ſtaet, zoo bang, zoo wreed?
Amelia ſpreekt thans den Graef of hij iets weet,
Of in dees duifſ're zaak iets voor ons kan ontdekken.
Dit middel kan, alleen, ons uit die dwaling trekken.

D' O L B A N.

Gij zult het weten, 'k zie, zij komen herwaerts aen.

C E C I L I A.

Ach, wat al leeds zal ons hun mond niet doen verſtaen?
Ik beef, 't was mij, miſſchien, veel beter niets te horen.

D E R-

DERDE TOONEEL.

DE GRAEF, D'OLBAN, CECILIA, AMELIA.

W CECILIA, *den Graef verlegen aenziende.*
 el nu, hebt gij ontdekt wat ramp mij is beschoren?
 Spreek: geeft het lot mij hoop, of weder nieuwen strijd?

DE GRAEF.

Ik heb zelf, overal, met ongemeene vlijt,
 Hoewel gansch vruchteloos, zijn' staet doen onderzoeken.

Men wist, dit stel is vast, dien door een list te doeken.
 'k Heb al de schriften, waer zijn vonnis in moest staen,
 Met ongemeene zorg, naeuwkeurig nagegaen;
 Doch, ziende, van dien kant, mijn hoop gansch vruchteloos maken,

Zocht ik een' and'ren weg, om tot mijn doel te raken,
 En vroeg naer hem, die, toen André gevonnist wierd
 Tot deze snode straf, de slaeven heeft bestierd.

'k Had uit dees poging nog, gewis, iets nuts verworven,
 Maer dees bestierder is, in 't vorig jaer, gestorven.
 Dus moet men 't van André en uit zijn' mond verstaen;
 Want zonder dat hij 't meldt wendt ge alles nutloos aen.

CECILIA.

Hij wendt zijn onschuld voor, en zegt....

DE GRAEF.

Wie kan 't geloven?
 Zou hij, onschuldig, dus ellendig zijn verschoven?
 De ketens, die hij draegt, en zijn verachte staet,
 Zijn wisse tekenen van zijn bedreven kwaed.

D'OLBAN.

Ik vind u wonderlijk; als of men op dees aerde
 Niet alles zag verdraeit, geen recht met onrecht paerde.

D 3

C E.

C E C I L I A.

Waerom dit zwijgen dan?

D' O L B A N.

Dit is 't geheim alleen.

D E G R A E F.

Bekennen wij dan vast, het is niet ongemeen
Dat rechtters dus. . . .

D' O L B A N.

Een zaak geheel ten kwade wijzen
Niet waer? zoudt gij hun tael steeds als orakels prijzen?
Indien gij immer pleit, ach! gij zult zien, mijn vrind,
Dat, zonder wonderwerk, ge u-zelv' bedrogen vindt.
Beroep u vrij op mij, dit nieuws is mij gebleken.
Dank zij de hemel, 'k weet hier dubbel van te spreken.

C E C I L I A.

Hoe! niet meer deugdzaam. . . . en gevoelig voor de pijn
Van and'ren! 'k Had gedacht, zulks kon onmoog'lijk zijn.
Kan 't wezen, als het kwaed zoo ver in 't hart kon drin-
gen,Dat hij 't niet gansch verhardt, om 't naer zijn' wil te
dwingen?Ik meende dat natuur door 't kwaed wierd uitgeblust,
Dat steeds een ted're ziel was eerlijk en gerust.

A M E L I A.

Eén uur, één oogenblik is hiertoe maer van noden,
Een deugdlijk hart wordt vaek het kwaed door list ge-
boden,En de eerste onnozelheid is een zeer dierbaer pand
Des hemels, dat zeer ligt bederft in onze hand.
Een jongeling, vooräl, loopt honderde gevaeren,
Waervoor geen deugdlijk hart in staet is hem te sparen.
Genoeg is hem, die steeds 't verderf ten doel moet staen,
Eén snooden makker, om het vloekpad in te slaen.
Als hij 't gevaer ontsnapt zoo is men 't, menigvuldig,
Veel meer aen het geval dan aen de wijsheid schuldig.

C E

C E C I L I A.

Steeds voor zijne ouden met ted're zorg voorzien,
Zocht hij naer midd'len, om zijn hulp hen aentobiên;
Dees edelmoedigheid deed hem bij mij verschijnen.

(tegen Amelia.)

Gij zaegt hem, toen hij 't geld, ter zalving hunner pij-
nen,
Door moeite en zorg vergaerd, mij heeft ter hand ge-
steld.

Ja, schoon het noodlot hem zoo jammerlijk beknelst,
Hij werkt nochtans voor hen, in 't midden zijner boeien,
Daer ted're kinderpligt zijn krachten aen doet groeien.

D' O L B A N.

Wat tegenstrijdigheid!

D E G R A E F.

'k Begrijp 'er niets van; en
De billijkheid vooräl eischt dat ik ook beken,
Hoe sints acht maenden, dat dees plaets mij zag gebie-
den,

Hij zich gedragen heeft als een der braeffte lieden.
Men onderscheidt hem, van alle and'ren, van zijn soort,
Een yder is door hem en zijn gedrag bekoord,
'k Heb zelf, naer zijnen staet, veel vrijheids hem gege-
ven,

En doe zoo zagt ik kan, hem in zijn boeiens leven.

D' O L B A N.

Dit's een geheim dat ik moet weten, zendt hem mij,
Ik moet dien wond'ren man eens zien, hij zoek dan vrij
't Geheim, dat hij bewaert, zorgvuldig te bedekken,
Ik zal 't uit zijn gelaet en zijne houding trekken.

D E G R A E F.

'k Zal hem u zenden. 'k Ga.

60 DE EERLIJKE MISDADIGE.

VIERDE TOONEEL.

D'OLBAN, CECILIA, AMELIA.

D'OLBAN, tegen Cecilia.

Ik hou reeds voor gewls,
Naer 't geen ik heb gehoord, dat hij onschuldig is.
Laet mij de vrijheid slechts dien wond'ren knoop te
ontwinden.

C E C I L I A.

Wat zal ik aen uw zorg mij niet verschuldigt vinden,
Mijn Heer? Ik sta verzet door zulk een groot besluit.
Nooit blonkt uw ziel zoo schoon als heden voor mij uit.
Ik kan niet zeggen, hoe uw deugden mij bekoren.
Hoe lief is 't mij te zien en uit uw' mond te horen,
Dat gij voor 't ongeluk van een rampzael'ge pleit!
Wanneer 't, gelijk hij zegt, eens waer was, dat geen feit
Zijn ziel bezoedeld had: helaes...! Mag ik vertrouwen
Dat gij, in zulk een' staet, hem blijft onschuldig houën?
Wel nu, 'k Geloof zulks ook, in dit noodlottig uur.
Maer ach, zoo 'k mij misgrijp, staet mij mijn dwaling
duur.

A M E L I A.

Daer is hij.

D'OLBAN, tegen Cecilia.

Gij, Mevrouw! vertrek, 'k zal zijn gedachten
Doorgronden. Doch 't is best hem hier alleen te wacht-
ren.

C E C I L I A.

Wij gaen, 'k Verlaet me op u, en hoe 't zich keere of
wendt,
Maek mij den uitflag toch, zoo ras gij kunt, bekend.
't Geen gij volbrengen zult zal mijn geluk beslisen,
't Welk mij, of 't leven schenkt, of 't zelve zal doen mis-
sien.

V I J F.

BURGER TREURSPEL. 61

VIJFDE TOONEEL.

D'OLBAN, ANDRÉ.

Komnader, vriend; men zegt dat ge eertijds in Rochel,
Mevrouw d'Orfeuil beminde. Ik ben van alles wel
En duid'lijk onderricht.

ANDRÉ.

Word dus de man gelieten

Die met Cecilia...?

D'OLBAN.

Hoe! Gij zoudt dat niet weten?

ANDRÉ.

Ja, 'k wist, een schatrijk man boodt haer een huwlijk
aen,

Dit 's all' wat ik, mijn Land verlatend, heb verstaen.
Is zij gelukkig? spreek: en kent haer man de waarde
Van zulk een' schat? mijn Heer!

D'OLBAN.

Zij is alleen op aerde,

Haer echtgenoot is dood.

ANDRÉ, *driftig.*

Hoe! hij is dood zegt gij?

D'OLBAN.

Cecilia volgt hem in al dat goed, want hij
Heeft haer bij testament....

ANDRÉ.

Ach! hebt gij waergesproken?

De band dier wreede trouw, is dan in 't eind verbroken?
Cecilia is vrij...! Rampzalige, helacs!

Wat raekt het u? waer doolt ge? en ach, wat zijt gij
dwaes!

Vergeet ge altoos uw' staet?

D 5

D'OL.

62 DE EERLIJKE MISDADIGE.

D' O L B A N.

Gij kunt uw' staet vergeten,
Zoo gij hem niet verdient. Mijsns oordeels toont dees
keten.

Nochtans een blijk van schuld, men komt hier om
het kwaed.

Maer welk een and're weg bragt u in dezen staet?

A N D R E'.

Zijn alle menschen dan rechtvaerdig, in uw oogten?

D' O L B A N.

Gansch niet; men word door hen op 't gruwelijkt be-
drogen,

Het zijn meest monsters, in deeze eeuw, mijn vriend.

A N D R E'.

Wel nu?

D' O L B A N.

Ik ben 'er 't offer van; zou 't ook zoo zijn met u?

A N D R E'.

Ik ben onschuldig.

D' O L B A N.

Ik geloof u, ja, volkomen,
En zoo gij waerheid spreekt in 't geen ik heb vernomen,
't Verwondert mij zeer min. 't Is zonder twijfel, vrind,
Dat men de vroomen lui op zulke schepen vindt.

Want die aldaer niet zijn... Maer laet ons wederkeren,

Wij zijn in 't ongeluk dan makkers? 'k Zie mij deren

Bijna door 't zelve lot het welk u heeft bestreên,

En tegen 't snood gebroed is onze zaak gemeen.

Verberg mij niets, voleindt, doe mij te weten krijgen

Om welk een oorzaak gij....

A N D R E'.

Mijn Heer, die moet ik zwijgen.

Ik zou mijn ongeluk verdienen, in der daed,

Zoo ik u dit geheim dorst melden, in deez' staet.

't Is een verborgenheid te heilig om te ontdekken.

Ce-

Cecilia zocht dit vergeefs mijn hart te onttrekken;
 Ach, oordeel dan of gij wel slaegen zult, mijn Heer!
 Gij weet niet, ja gij zult nooit weten zelfs, hoe teër
 Ik dees volmakte vrouw altijd heb aengebeden,
 En hoe 'k haer nog bemin, met de eigen tederheden.
 Ik had mijn leven gaeg tot haeren troost besteedt,
 En, met mijna' dood, gestuit haer traenen en haer leed.

D' O L B A N.

Kom, luister, om mijn reën zult ge u verwonderd
 achten,

Maer 'k ben oprecht en gul, dit moogt gij vrij verwach-
 ten.

Denk niet dat ik u pres door een nieuwsgierigheid...
 Mijn inzicht is geheel verschillig, 'k ben bereid
 U die te ontdekken, weet: 'k min ook dat puik der
 vrouwen.

A N D R E'.

Hoe! gij bemint haer ook?

D' O L B A N.

Ja wel. 'k Zou met haer trouwen...

A N D R E'.

De Ondankb're!

D' O L B A N.

'k Had alreë haer stem tot dezen echt...

A N D R E'.

'k Was dan vergeten?

D' O L B A N.

Toen het lot dit heeft beslecht,

En u deed vinden, om een huwlijk te verbreken,
 Waerover haere ziel in wanhoop was ontfteken.
 Het deerlijk ongeluk, helaes! daer ik in viel,
 Bewoog haer tot die trouw.

A N D R E', *verrukt.*

Ziedaer haer schoone ziel!

'k Herken haer!

D' O L.

64 DE EERLIJKE MISDADIGE.

D' O L B A N.

Zij heeft mij haer heimelijke zorgen,
 En 't geen zij om u leedt, zorgvuldiglijk verborgen;
 Maer naeuw' had ik den grond van haere smart verstaen,
 Of 'k heb haer uit mij-zelv' dit huwlijk afgeraen,
 Dat, mij vertroostende, haer plaegen zou doen groeien.
 Ik wil, zoo gij mij zelf niet vruchtloos doet vermoeien,
 Als waerlijk uw gemoed oprecht en deugdzaam is,
 Bewerken beider heil. Zeg mij wat hindernis....

A N D R E.

Is 't moog'lijk? Hemel! 'k Zou....

D' O L B A N.

Gij hebt in uw handen
 Het lot van uw meest'res, en van uw eigen banden.
 Zoo 't waer is dat gij haer nog waardig zijt, zoo gij
 Altoos de deugd betracht, verklaer uw rampen vrij.
 Zeg mij wat de oorzaak was, wie u zulks heeft bestoken,
 't Altaer verwacht u, en uw boeien zijn verbroken.

A N D R E, *met verrukking.*

Dat is te veel. Wel nu. Hoor alles. 'k Heb geen schuld!
 Hoor eindelijk het geheim, 't welk mijne ziel vervuld.
 Dees keten is niet dan eerwaardig; deze boeien,
 Die in uw ziel, zoo 't schijnt, mij, schuldloos, doen
 verfoeien.

De deugd kent hen, en verdat zij me onteeren, ja,
 Zij zijn.... Rampzalige! beef, beef, wat gaet gij... sta!
 Geduchte Hemel! Ach! 'k worde eindelijk een verrader?
 Wat ging ik zeggen...? ô mijn Vader! ô mijn Vader!

D' O L B A N.

Voleindt. Wat hindert u? wat beeft gij nu zoo zeer?
 Wat is 't geheim? spreek ras.

A N D R E, *met een verwilderd gelaet vervolgende.*

Ik ken mij-zelv' niet meer...!
 Cecilia... mijn schat! mijn vader...! ô Ontroering!
 Ik sidder! en mijn ziel schrikt voor zulk een vervoer-
 ring...!

De

De neiging, pligt, natuur en min, bestrijden mij,
En sling'ren, beurt om beurt, mijn' geest...!

D' O L B A N.

Hoe! wantrouwt gij?

Het is geen yd'le hoop....

A N D R E.

ô Hemel, zoo rechtvaardig!

Wie draegt de zege weg, wie is die gunst meest waerdig?
Ik wenschte....

D' O L B A N.

En wat toch? spreek.

A N D R E.

Dat 'k mij vernietigd zag.

D' O L B A N.

Ik heb u haer beloofd, vertrouw op mij, dees dag
Zal, door één enkel woord u zien dien ramp ontrukken,
Om u van 't grootst geluk de vruchten te doen plukken.

A N D R E', *neerflagtig.*

Neen, ik verwacht geen heil of voorspoed meer op aerd',
Zoo veel geluks, mijn Heer, is niet voor mij bewaerd.
'k Moet buigen onder 't lot en zijne felle flagen,
De Hemel wil dat ik mijn' ramp in 't graf zal dragen.
Op welk een toets, helaes, stelt men dit treurig hart!
Maer hoe! 'k zou eigen zijn haer, die 'k ondanks mijn
smart,
Aenbid! 'k zou kunnen.... Neen, 't lot zal ons eeuwig
scheiden.

Ver van mij, met dees hoop, die mij van 't spoor zou
leiden.

'k Was haest bezweken, en ik bloos nog. Ach, mijn Heer,
Uw goedheid doet mijn' druk vermeerd'ren, meer en
meer,

Zij bragt mijn deugd in nood, daer zij mij 't hart door-
griefde.

Ik vlucht. Ik vrees 't geweld van mijn te teed're liefde.

'k Bid

66 DE EERLIJKE MISDADIGE.

'k Bid, dat gij nooit mijn ziel dien zelfstrijd weêr be-
reidt.

Laet mij, ten minste, nog mijn zuiv're onnozelheid,
Het eenigst goed, helaes! dat me ov'rig is gebleven,
Ja, 't eenigst dat mij nog is geoorlooft in dit leven.

(Hij vertrekt.)

ZESDE TOONEEL.

D' O L B A N, *alleen.*
Hij is onschuldig, ja, 't blijkt duid'lijk en gewis.
Zijn ziel is zoo volmakt als 't hart hem teder is.
Ik twijfel nu niet meer, hij heeft een vrij geweten.
'k Moet hem niet schuldig maer wel ongelukkig heten.
(Hij gaet al mijmerende tot voor op het Tooneel.)

ZEVENDE TOONEEL.

D' O L B A N, LISIMON.

LISIMON, *aen 't einde van het Tooneel.*
Zie hier dan 't strand, waeraen mijn zoon in slavernij
Gaet kwijnen! Staet uw arm, ô Hemel! hem nog bij,
In 't midden van den schrik en die afgrijslijkheden
Van zulk een droevig lot, of heeft hij uitgeleden?
Zie ik hem hier, of zal 't in 't eens-hier-namaels zijn?
Word hem daer reeds zijn deugd vergolden en zijn pijn?

D' O L B A N, *mijmerende.*

Dat zwijgen, evenwel, van die verborgenheden...
't Verwondert mij. Waeraen schrijve ik dit toe? Wat
reden...?

LISIMON, *een weinig naderende.*

Ach, wat begin ik hier? Ik ken geen mensch. Wie zal
Mij, arme Grijsaert toch, gedrukt door 't ongeval;
Wie zal mij helpen? wie mijn' zoon mij doen aenschou-
wen?

D' O L B A N

BURGER TREURSPEL. 67

D' O L B A N , *mijmerende.*

Het zijn geen knagingen, die zijne tong weêrhouên.
Hij zwijgt met hartzeer, en zijn vader is, zoo 'k meen,
Gemengd in dit geheim.... Maer, ga ik spoedig heen,
Cecilia verwacht me, en 'k voel mij-zelv' verpligten
Om haer den uitslag van deez' handel te berichten.
'k Heb argwaen. Maer....

L I S I M O N , *hem aansprekende.*

'k Ben hier een vreemdeling, mijn Heer!
Och, zie met gunst op mij, beklaglijk Grijsaert, neêr!
En heb medogenheid met mijn verdriet en smarte.
Het is natuur, helaes! en 't vaderlijke harte,
Waerdoor 'k mij zie ontrukkt aen 't graf van eene vrouw,
Zoo dierbaer aen mijn ziel, door haere deugd en trouw;
En die mij nopen om, ondanks mijn hooge jaeren,
Te zoeken dit gewest. En, mag ik 't u verklaren,
Ik kom een strenge wet, hoe zwaer ook van gewigt,
Vervullen, aen dit strand, dit eischt, dit wil mijn pligt.
Doch deze pligt doet mij van vergenoeging schreien!
Weet dan: ik heb een zoon, die zucht op dees galeien:
Ik kom, 'k wil dat hij mij de ketenen hergeeft,
Die hij, om mijnen wil, zoo lang gedragen heeft.

D' O L B A N .

Om uwen wil, zegt gij? om u te doen ontkomen
Van smart, heeft hij zoo trouw....

L I S I M O N .

Mijn ketenen genomen.

'k Heb mij, om hem daervan te ontlasten, hier vervoegd,
En als mij dit gelukt sterve ik, op 't hoogst vernoegt.

D' O L B A N .

De naem van dezen Zoon...?

L I S I M O N .

Hij wordt André geheten.

D' O L B A N .

André?

L 2

L I S I M O N.

Kunt gij mij iets van zijnen staet doen weten?
Zijt gij zijn meester ook, of kom ik hier te spaê?

D' O L B A N , *verheugd.*

André! hij is uw zoon? hij draegt uw boeien? Ja.
Ik ken hem... dit komt uit; ik had het wél geraden.
Mijn hart kan naeuwelijks van blijdschap zich verzaden!
Kom, vliegen wij tot haer! Ach, hoe verheugd zal zij...
Maer neen! Hij moet mij eerst verlichten. Ga met mij,
ô Goede Grijsaert. Kom, gij zult nog meer ontdekken,
Gij wendt u wél tot mij, 'k zal u tot hulp verstrekken.
Ja, 'k heb zelf deel daerin. Schoon 't lot mij heeft ge-
hoond,

Zoo 'k hen gelukkig maek zie 'k mij genoeg beloond.
Ik dank den hemel, die mij hiertoe heeft doen komen!
Hij die een ander helpt heeft voor geen' ramp te schromen.

Einde van het Vierde Bedrijf.

VIJFDE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

DE GRAEF, D'OLBAN, LISIMON.

Maer, gij gelooft mij niet, gij hebt gelijk, 't is waer,
 'k Zou moog'lijk doen als gij, de zaak is wonderbaer,
 En zeker al te schoon voor dees bedorven dagen.
 Maer zagt: daer is de man, gij kunt hem ondervragen.

L I S I M O N.

Mijn mond herhaelt altoos met groot vermaek, de pijn
 En rampen die ik leedt. Hoe schriklijk zij ook zijn,
 Mijn ziel vindt steeds iets zoets, als ik hen af mag malen.
 Dit is ook teffens de eer en lof mijns zoons herhalen,
 Zijn deugd verheffen, die een and'ren prijs behoord,
 't Geheugen van mijn' pligt herroepen; met één woord,
 Mij-zelven eeren, door zijn' roem te doen herleven.

(tegen den Graef.)

Ligt dat André het u te kennen heeft gegeven;
 Ten minste zijn gedrag moest u zulks doen verstaen.
 'k Beken't, wijkleven beide oprecht een' godsdienst aen,
 Dien uwe kerk verbant. Men wilde hem verstoren
 Met vruchteloos verwijt. Wij zijn 'er in geboren;
 Men kan niet laeken, dat men yverig bemint
 't Geloof der vaderen en zich daeräen verbindt.
 Ons hart beschuldigt ons van geene trouwloosheden.
 De Hemel stelde ons op den weg dien wij betreden.
 En zoo de reden ons, door flaeuw en scheem'rend licht,
 En door een' valschen glans beroofd had van 't gezicht,
 Zou 't dan misdadig zijn zich-zelven te misleiden?
 Steeds onderworpen, zoo we in dwaling zijn, verbeiden
 En hopen we op de gunst des hemels, ja, men acht
 Zich waerdig het gedult van 't menschelijk geslacht.

E

D E

70 DE EERLIJKE MISDADIGE.

DE GRAEF, *tegen d' Olban.*

Beschouw eens welk een vuur hij voor zijn volk doet
schijnen?

Dit is gewis, mijn vriend, een mart'laer van de zijnen.

D' O L B A N, *gemelijk.*

Een man, zoo vroom en goed, eischt meer eerbiediging.

L I S I M O N.

Rochel had ons, veel tijd, in haeren ommekring,
Een zoet en vreedzaam lot te samen zien genieten,
Als ik en mijne vrouw, en zoon, die plaets verlieten,
En trokken naer Toulouze. Ik meende daer in rust
Te leven als voorheen, en, met vernieuwd lust,
Mijn broeders in 't geloof te stichten en te leren.
Maer 'k zag, helaes, mijn vreugd in tegenspoed ver-
keren,

't Geen ik bewenen moet, zoo lang mijn leven duurt.
De Hemel, die mij steeds zoo gunstig had bestuurd,
Verliet me, ik wierd verrast, en ter galei' verwezen.

D' O L B A N.

Wat deedt ge ook in dit Land, waer ge alles had te
vreezen?

DE GRAEF, *tegen d' Olban.*

Men vonnist 'er zeer streng, het zijn de wetten daer.

L I S I M O N.

Men sleepte mij alreë naer deze plaets, zoo naer
En ijslijk, Hemel! ach! wat loosde ik bange zuchten!
Hoort, wat ik hier ontmoette, ó deerlijke ongenuchten!
Mijn zoon, mijn waerde André, rukt aen, met snelle
schreën.

Natuur, verbaest, ontstak zijn aenzicht, ongemeen,
Verhief zijn' moed en deed hem over mij ontfermen.
Hij geeft een schreeuw, schiet toe, en werpt zich in
mijne armen.

„ Sta stil, roept hij mij toe, neen, neen, gij zult niet
gaen.

„ Vlieg

„ Vlieg naer uw echtgenoot, of 't is met haer gedaen.

„ Mijn moeder sterft, ga heen, wil haeren dood vermijên.

„ Vlucht, met haer, in het hart der naerfte woestijnen.

„ Gij zijt reeds vrij, ga heen, die ketenen zijn mij.”

Ontfeld, verbaesd, ontroerd, haelde ik naeuw' adem.

Hij,

Mijn dierb're zoon, valt straks voor 't opperhoofd ter aerde,

Wien hij bezweert en prest, opdat hij mij bewaerde,

Gebruikende in dien nood zijn traenen en zijn geld.

Hij overwint in 't eind, wordt in mijn plaets gesteld

En naer dit strand gevoerd.

D' OLBAN, *tegen den Graef.*

Wel nu, gelooft ge uw oogen?

Gij antwoordt niets, mijn vriend!

DE GRAEF.

'k Sta ganschlijk opgetogen.

D' OLBAN.

'k Geloof het wel.

LISIMON.

Verrukt om 't slaegen van dees beë,

Fier, door 't ontnemen van mijn boeiens, nam André

Mijn plaets, en ik, helaes, 'kbeken het, meer verslagen,

Min' edelmoedig, zag dien zoon mijn ketens dragen.

Ik zwichtte voor de hoop, dat ik mijn echtgenoot

Mischien nog redden zou van een' te rasen dood,

En waerlijk, 't leven was haer vegen mond ontgleden,

Zoo 'k haer niet had gered door duizend tederheden.

Doch zij heeft al haer' tijd in traenen doorgebracht,

Gedrukt door armoë. ja, van al 't geluk veracht,

Terwijl wij 't deerlijk lot van onzen zoon beschreidden.

'k Stond somtijds op het punt om van haer af te scheiden,

Opdat ik hier, op nieuw, de boeiens nam, maer neen,

Zij hield mij tegen, en verdubbelde 't geween.

Doch pas een maend geleén verminderde haer leven,
Wij spraken van haer zoon wen 'k haer den geest zag
geven.

Ik groef haer graf, mij was de troost en hulp ontzegt,
En 'k heb, met eigen hand, haer lijk daerin gelegd.
Dien pligt volbrengende, die mij het hart deed breken,
Was ik gewislijk ook, aen 't zelve graf bezweken;
Maer nog een ted're pligt, voor mij niet minder groot,
Bleef mij nog ov'rig, en weêrhield mij van den dood.
Mijn zoon zachtte in mijn plaets, mijn dood liet in die
boeien

En wrede slavernij voor eeuwig hem vermoeien;
Ik wilde hem in 't eind verlossen uit dien rouw,
Eer mij het sterfot weêr vereenigt met mijn vrouw.

DE GRAEF, *tegen d' Olban.*

Wij weten reeds genoeg, wat kan ons meerder baten?
Mevrouw d'Orfeuil, ten prooi' van haere smart gelaten,
Stikt op dit oogenblik in haer gewezen; welâen!
Die goede man moet meê, komt, laet ons spoedig gaen.

D' O L B A N, *hem wederhoudende.*

Haer vreugd was niet volmaekt: neen: laet ons dit nog
staken,

Tot wij haer blijdschap eens volkomen kunnen maken.
De zaak raekt u, gij moet bewerken. . . .

DE GRAEF.

Wat?

D' O L B A N.

Ei, ga.

De Commisfarissen zijn somtijds u. . . .

DE GRAEF.

ô Ja.

'k Begrijp u, mogelijk dat zij 't, op mijn gebeden,
Mij zullen toestaen, 'k zal hen zoeken te overreden.
Zij zullen wel iets doen dat mij verpligten kan.

D' O L

BURGER TREURSPEL. 73

D' O L B A N.

Hoe! u verpligten? U? Helaes, mijn goede man!
Gij spot 'er meê, zoo 'k meen, zoudt ge u op hen verlaten?
Gij kent de grooten niet, of zoudt wel anders praten.

L I S I M O N, *de Galei aenziende.*

Dat is, gewislijk, die rampzalige Galei,
Die mijnen zoon besluit! 'k durf haer niet aenzien, 'k
schrei

En beef van schrik. Ik voel het hart mij overstelpen
Van knaging, wanhoop, schaemte.... ô Hemel! wil
mij helpen!

Isdit dan 't naer verblijf, en voor die deugden 't loon?
(tegen d' Olban.)

Ei toef niet meer, mijn Heer, breng mij bij mijnen zoon.
Kom, laet ik gaen.

D' O L B A N.

Nog niet, men moet den tijd verwachten.

L I S I M O N.

Gij hebt beloofd....

D' O L B A N.

't Is waer, ik zal het ook betrachten.

Gij zult in 't kort hem zien, mijn woord is u mijn borg.
(tegen den Graef.)

Wij gaen, en wachten 't eind van uwe goede zorg.

T W E E D E T O O N E E L.

D E G R A E F, *alleen.*

Ik hoop dat de uitslag thans mijn wenschen zal bekro-
nen.

De billijkheid eischt hier genade te betonen.

'k Zal hen vermurwen met dees zaeken hen te ontleên,
Want zulk een wonder dringt door staele harten heen.

*(Hij wil vertrekken maer wordt door Cecilia en
Anelia ontmoet.)*

E 3

D E R.

DERDE TOONEEL.

DE GRAEF, CECILIA, AMELIA.

LECILIA, *tegen den Graef.*
 Laet die rampzalige nog eenmael bij mij komen,
 'k Wil hem nog zien.

DE GRAEF.

Weläen, uw wil word waergenomen.

AMELIA.

o Hemel! ondersteun ze, in de onverdiende smart.

DE GRAEF, *driftig, tegen Amelia.*

Hij zal het doen, Mevrouw. Ik bid, versterk uw hart.

'k Verklaer mij niet. Vaerwel, vertroost haer in die pijnen,

Ligt zal haer ongeval welhaest voor vreugd verdwijnen.

VIERDE TOONEEL.

CECILIA, AMELIA.

MAMELIA, *tegen Cecilia, in een diepe mijmering zijnde.*
 Mevrouw, hoor welk geluk zijn mond aen u voorispelt.
 Daer moet een oorzaak zijn, waerom hij ons dit meldt.
 Zij hebben iets ontdekt, de vreugd blonk in zijn oogen:
 Ik ken zijn hart te wel, dan dat ik wierd bedrogen.
 Hij is verheugd, vernoegd, en 't stilt mijn droeffenis,
 Schoon ik nog niet begriep wat de oorzaak daervan is.
 Ik voel een zoete hoop in mijnen boezem blazen.
 'k Acht alles mogelijk, ja, 't zou mij niet verbazen
 Al had de Hemel thans een wonderwerk gedaen.
 Gij zijt het waerdig! ... Hoe! blijft ge onbeweeglijk
 staen?

Gij hoort niet, maer blijft steeds gedompeld in uw smarte?
 Ach,

Ach, laet die hoop, Mevrouw, ook stralen in uw harte!
De Graef zegt dat uw ramp zal eindigen.

CECILIA, *met een zwakke stem, zonder van gestalte te veranderen.*

ô Ja!

Gewis.... Maer, in het graf. Ik hoop, Amelia,
Daer zal het einde zijn.

A M E L I A.

Hoe spreekt gij dus, mijn leven!

C E C I L I A.

Ik zeg de waarheid slechts.

A M E L I A.

Helaes! gij doet mij beven.

C E C I L I A.

'k Voel dat mijn eind genaekt, de slag is toegebracht.

A M E L I A.

Neen, denk niet....

C E C I L I A.

'k Ben aen 't eind, dat ik met vreugd verwacht;
Mijn leven was verzeld van al te wreede rampen.
De dood is een geluk in 't leed daer 'k meê moet kampen.
Mijn ziel wordt nu niet meer door valsche hoop misleidt.

't Is vruchtloos dat men dus mijn deerlijk hartzeer vleit.
Ik heb de dwalingen, door die beguichelingen,
Zoo veel ik kon gevoed, 'k zocht steeds mij-zelv' te dwingen.

Door haer heb ik geleest: zij houden op, ik sterf.
De maet is opgehoopt, ik zie, 'k zie mijn verderf.

A M E L I A.

Wat zegt gij, ach, Mevrouw! wat doet uw mond mij horen?

Gij sterven, Hemel! gij? en dit kan u bekoren?

(haer tederlijk bij de hand nemende.)

Wreede! weet gij wel op wie ge uw plaegen wreekt?

76 DE EERLIJKE MISDADIGE.

't Is uw vriendin, ik ben 't, tot wie uw moed dus spreekt!
Gij mint mij dan niet meer?

C E C I L I A.

Vergeef mijn bitt're klagten.
Vergeef mijn wanhoop; niets, niets kan mijn' druk verzagten.

Wat was ik niet verplicht aen 's hemels gunst, wanneer
Mijn hart, geschapen met gevoelens al te teer,
Aen uwe vriendschap nog tot dezen dag verbonden,
't Vergif der liefde nooit in zich had ondervonden!
'k Moet zwichten door 't gewigt van al mijn ongeluk,
'k Moet wenschen om mijn' dood, hij eindigt mijnen
druk,

En echter voel ik 't hart op die gedachten beven;
Ik denk niet zonder schrik dat ik u moet begeven:
Want ik heb niemand die 'k beklagen moet op aerd'
Dan u. Maer 't geen mijn ziel alleen vertroosting baert,
Is, dat gij, voor het minst, mijn' bijstand niet zult derven.
Gij zult met Neef d'Oiban' al mijne goed'ren erven.
'k Heb dit bij testament op deze wijs geschikt.
Gij weent . . . Ik laet het niet, 'k begrijp ligt dat gij
schrikt,

ô Ja, mijn dood zal u een hartvriendinne ont dragen.
(Zij ombelst Amelia tederlijk.)

Wier lust en troost gij zijt, en 't hoogste welbehagen.
Gij voert, zoo langt gij leeft, haer nagedacht'nis mee,
Ik ken uw ed'le ziel . . . Maer luister naer één beê,
Ze is van mijn tederheid de laetste proef, mijn Waerde.
Houdt mijne plaets, ik sterf, 'k behoef niets meer op
aerde.

Draeg zorg voor dien André, 'k beveel hem u, schoon hij
Helaes! geboren is om . . .

(Zij wordt André gewaer.)

Hemel, sta mij bij!

Hij is het zelf, 'k word koud, hij doet mijn hart verbazen.
'k Voel dat ik voor zijn oog den adem uit zal blazen.

V I J F.

VIJFDE TOONEEL.

CECILIA, AMELIA, ANDRÉ.

(*Amelia weent, André nadert langzaam, Cecilia slaet de oogen neer op zijn nadering, en blijft eenigen tijd zonder spreken.*)

Denk niet dat ik op nieuw 't geheim te ontdekken tracht.

Ik weet maer al te wel, 'k heb op uw hart geen magt. Spaer, spaer uw hartsgeheim, gij kunt dien wensch verkrijgen,

Gij wilt het, 'k stem zulks toe. Gij moogt voor eeuwig zwijgen.

Digt bij 't noodlottig eind, en op den boord van 't graf, Verschilt mij bijna niets, ik sta van alles af.

Ik kon mij eindlijk, en voor 't laetst doch niet onthouën....

Ach, wat? de vreugd of schrik? eer 'k sterf u nog te aenschouwen.

't Zegt me alles te vergeefs hoe 'k voor u schrikken moet.

Gij hebt alleen bewerkt mijn smart en tegenspoed, Maer wreede, schoon ik mij door u in 't graf zie drukken,

Gij kunt mij 't leven wel, maer nooit mijn liefde ontrukken.

Ja, dees bekend'nis wordt vergeefflijk, bij mijn' dood, Hij wischt haer eindlijk uit, of 't schuldloos is of snood, 'k Sterve, u aenbiddend'...

(*tegen Amelia.*)

Kom, wil mij uw' bijstand bieden.

AMELIA, *haer verschrikt ondersteunende.*

Mevrouw!

E 5

C E.

78 DE EERLIJKE MISDADIGE.

CECILIA, *in haere armen vallende.*
 'k Bezwijk.

ANDRÉ, *gantsch ontroerd.*

Helaes! wat zie ik hier geschieden!

AMELIA, *tegen André.*

Dit is uw werk, barbaer, zij sterft, kom zie haer aen.

CECILIA, *met een zwakke stem, in de armen van Amelia.*

Oh He nel! kort mijn smart, maek eens met mij gedaen!

ANDRÉ, *naer Cecilia toefsbietende, en drukken-
de haer band in verrukking tegen zijn' mond.*

Neen, leef, Cecilia, leef om André te minnen!

Leef om mij te achten, lief, herroep op nieuw uw zinnen,

'k Ben 't altoos waardig. Ach, zie....

CECILIA, *in denzelven stand, hem kwijnende aenziende.*

Ik nog leven? hoe!

Gij wilt niet dat ik leef.

ANDRÉ.

Gij, hemel! dwingt me'er toe!

Ik zwijg niet langer, neen, het is gedaen, 'k moet spreken.

CECILIA.

Ondank're, zijt ge ceertijds ooit in uw' pligt bezweken?

Wij, die dezelve smart, dezelve vreugd altijd....

ANDRÉ.

Cecilia, 'k erken dat gij de sterkste zijt,

Ik geef mij over, ja, 'k zal u niets meer verhelen.

CECILIA, *haer krachten hervattende.*

'k Herleef: doch laet geen hoop, die ydel is, mij strelen.

Geloofst gij 't niet André? 't geheim dat in mijn hart

Bewaerd word, blijft in 't uw. Vervolg dan, vrees geen

smart.

Spreek, ik bezweer het u, bij 't heilige 't geen liefde

En 't welk natuur bezit; bij die dit hart doorgriefde,

't Welk nog die vlammen kweekt; bij mijne traenen, die

Nooit vloelden dan om u, wien ik met deernis zie.

'k Bezweer 't u, eindelijk, bij uw' godvruchten vader....

AN-

A N D R E'.

Wat durft zij... Hemel! hoelmen perst mij telkens nader!
 Gij weet niet.... ach, hij is 't, mijn vader zelf, die mij
 Tot op dit oogenblik tot zwijgen dwingt, zoo hij
 Nog leeft....

Z E S D E T O O N E E L.

DE GRAEF, D'OLBAN, CECILIA, AMELIA,
 LISIMON, ANDRÉ.

LISIMON, *zich in de armen van André werpende.*

Mijn dierb're Zoon, ja, 'k ben nog
 in het leven,
 Maer, u omhelzende, zal ik den doodsnik geven.

A N D R E'.

Mijn Vader!

C E C I L I A.

Lisimon!

A N D R E'.

ô Hemel, wat genaë...!
 Door welk een goedheid toch....?

CECILIA, *Lisimon om den bals vliegende.*
 Zie uw Cecilia.

LISIMON, *baer omhelzende.*

En gij mijn Dochter, ook?

C E C I L I A, *driftig.*

Ach! hij is dan onschuldig?

A N D R E', *Lisimon omhelzende.*

Weldoende Hemel! u, u dank ik menigvuldig!
 Mijn Vader! ach, zijt gij 't? zijt gij 't? Nu krijgt uw zoon,
 Voor al zijn' tegenspoed, het langgebeden loon.
 Mer welk een tederheid voel ik mijn ziel verrukken.
 Nu 'k, in dit heuglijk uur, u aen mijn hart mag drukken!
 Wat is 't mij zoet... Maer ach! wat zeg ik? in wat
 nood... Ik

80 DE EERLIJKE MISDADIGE.

Ik schrik door u te zien! Gij in een plaets zoo snood?
Gij hier? mijn Vader? gij? ach, gij vermeert mijn pijnen!
Waarom... Wat komt gij doen? Wat deed u hier ver-
schijnen?

L I S I M O N.

Kunt gij dit vragen, Zoon, nu gij uw' Vader ziet?

C E C I L I A.

Durf ik 't geloven? ja, ik twijfel langer niet.
Hij is 't, 't is Lisimon, 'k voel al mijn' druk verzagten.
(Zij neemt een hand van Lisimon, dezelve met eene
tedere verrukking kuschende.)

Nooit had ik dit geluk op aerde durven wachten.

Ach, mijn eerwaerde vriend, mijn Vader!

L I S I M O N, *tusschen André en Cecilia, die elkaer omhelzen.*

Welk een vreugd!

Mijn kwijnende ouderdom wordt al te veel verheugd,
Mijn kinders, ik geloof 'k zal in uwe armen sterven.
Wat dierb're tederheên doet gij mijn hart verwerven!
Mijn blijdschap is te groot. Na zoo veel leed en druk
Als ik geleden heb, volgt al te veel geluk.

Doch 'k sterf nu gansch gerust, 'k zie mij den weg reeds
banen.

Mijn oogen houden op, verduisterd door de traenen,
Mijn kind'ren aen te zien. En mijn bestreden hart
Slaet niet dan zwak en traeg.

(Hij leunt op de schouders van André.)

C E C I L I A.

Nu zie ik 't eens ontward!

Dank zij de Hemel! 'k vind, ik vind André recht-
vaerdig.

Hij is niet strafbaer, neen, 'k acht hem mijn liefde waar-
dig.

Hij kan niet schuldig zijn in 's Vaders armen, ach,
Het is vergeefs dat hem zijn boeien...

BURGER TREURSPEL. 81

LISIMON, *in verrukking.*

Draeg ze ontzach

Mijn Dochter! 't Fijnste goud, waermeê de grooten
pralen,

En 't welk den rijkaert dekt, kan bij den glans niet
halen,

Dien deze keten, zoo doorluchtig, spreidt ten toon
In 't edelmoedig hart van dezen braeven Zoon.

Zij is van zijne deugd het dierbaer deel op aerde,
De eer der natuur, ja zelfs, de kracht der moed!

A N D R E', *verscbrikt.*

Mijn Waerde!

Mijn Vader, 'k bid houdt op, mijn ziel verstijft van
schrik.

Wacht u... wat gaet gij doen...? Rampzalig oog-
blik!

LISIMON, *bartelijk en teder.*

♠ Gij, die door uw deugd verdiende een' and'ren Vader...

Misichien zoo teder en gevoelig ook, te gader,

Doch min' dan ik gebaet van 't wankelbaer geluk.

Gij, dien de hemel mij doêt zien, na zoo veel druk.

Mijn Zoon, mijn waerde Zoon! dees naem, die in mijn
zinnen

Een dubb'len pligt verwekt, om eeuwig u te minnen;

Van wien gij als een held de pligten hebt voldaan;

Die naem deed u dit leed en al uw rampen aen.

Ik zag uw liefde zelfs het all' te boven streven

Wat 's hemels hooge magt ooit kind heeft voorge-
schreven,

En, door het ondergaen van dees ontmenschte straf,

Gaest gij mij meer terug dan ik u immer gaf.

Belet mij dan ook niet, in 't geen mij hier doet komen:

Gij waert te trouw, toen gij mijn straf hebt aengenomen;

't Is maer rechtvaardig, Zoon, dat ik mijn ketens vraeg,

Gij droeg die lang genoeg, 't is tijd dat ik ze draeg.

A N-

82 DE EERLIJKE MISDADIGE.

A N D R E'.

Wat zegt gij...?

L I S I M O N.

't Geen Toulon, ja, 'tgansch heelal moet weten,
Gij moet mijn' wil voldoen.

C E C I L I A, *tegen Lisimon.*

Hoe, Lisimon! zijn keten....

L I S I M O N.

Behoort aen mij alleen, hij droeg mijn banden, ja,
Maer ik herneem die.

C E C I L I A, *verrukt van blijdschap, baere armen
verbeffende.*

Ach! d'Olban! Amelia!

(*Beurtlings tegen den Graef en Amelia.*)

Mijn Heer, hoort gij dit wel? Verstaet gij 't? Welke
reden...?

A N D R E', *tegen Lisimon.*

Verlies geen tijd, ontvlucht dees plaets vol ijslijkheden.
Vlucht naer mijn moeder, en versterk haer in den nood.

L I S I M O N.

Helaes! zij is niet meer.

A N D R E'.

Wat hoor ik, zij is dood?

Mijn moeder...!

C E C I L I A, *verschrikt.*

Zij? Zij stierf!

A N D R E'.

Moest mij dit ook geschieden!

L I S I M O N.

Gij weet, het was alleen om haer mijn hulp te bieden,
Dat ik besluiten kon mijn straf u af te staen.

Maer naeuw' zag ik haer smart en levensloop voldaan,
Of'k misch den naem van man, en blijf alleenlijk vader.

Ik kweet mij tegen haer, nu blijft mij niemand nader
Dan gij, voor wien ik me ook wil kwijten van mijn pligt.

En

BURGER TREURSPEL. 83

En dan, mijn waerde Zoon, dan is het all' verricht.
(Hij wendt zich naer den Graef en valt voor hem op zijne kniën.)

Het hangt aen u, mijn Heer, dees braeve daed te plegen.
 'k Smeek, voor uw voeten, 'k bid, laet u mijn smart beweegen ...!

ANDRE', *zich ook schielijk voor de voeten van den Graef werpende.*

Neen, neen, geloof hem niet.

CECILIA, *zich werpende in de armen van Amelia.*
 Mijn ziel smelt weg, van schrik.

D' O L B A N.

ô Hemel! zie deez' strijd! wendt voor één oogenblik
 Uw oogen nederwaerds, dit schouwspel is het waerdig!
 LISIMON, *als vooren.*

Heb mededogen met mijn droefheid zoo rechtvaerdig;
 Ei, luister naer 't gezucht van 's Grijsaerts teder hart;
 Beschouw zijn hair, dat grijs, ja wit wierd, in zijn smart;
 Zijn voorhoofd, door den tijd gerimpeld; zie mijn traenen,

En laten zij uw ziel tot mijnen troost vermanen!
 Ik moest hier zijn. Ik wierd gedoemd tot slavernij.
 Hij is onschuldig, 't zijn mijn boeien, geef ze mij!
 Och, geef ze mij! ik smeekt 't, en laet zijn ramp vol-
 ènden.

A N D R E', *als vooren.*

Geloof toch niets, mijn Heer, wat hij ook voor zal wenden.

Het vaderlijke hart, helaes! te zeer verblind!
 Voert hem thans herwaerts, om een' zoon dien hij be-
 mint,

Hij offert zich voor hem, wil dat men hem zal doemen,
 En durft in mijne plaets zich-zelv' misdadig noemen!
(Hij keert zich; met gevouwen banden naer Lisimon.)

En gij, mijn Vader, ga, maek u van hier, gij moet.
 Laet

84 DE EERLIJKE MISDADIGE.

Laet mij mijn ketenen, hun zwaerte valt mij zoet.
Uw lichaem is te zwak voor zulke felle plaegen,
Doch ik ben jong en sterk, ik kan ze beter dragen.

L I S I M O N.

Neen, 't is reeds al te lang. Uw jeugd moet in die pijn,
Om weinig dagen, die mij ov'rig kunnen zijn,
Niet kwijnen, aen dit strand, tot gij den dood zult vin-

den,

Mijn dagen moeten hier uw jaeren niet verflinden,
Die nog iets goeds voor u beloven.

(Op nieuw de kniën van den Graef ombelzende.)

Och, mijn Heer,

In 's Hemels naem, ik bid, geef hem zijn vrijheid weêr!

Laet billijkheid, natuur en eer u niet ontglippen.

De zuiv're waerheid spreekt tot u, door mijne lippen.

'k Misleide u niet, geloof me, en sla mij dit niet af...!

De gunst is niet te groot, 't is niet dan zijne straf,

't Zijn niet dan ketenen, waerom gij mij hoort smeken.

DE GRAEF, *ben opbeffende en ombelzende.*

Rijs, goede Grijsaert, rijs; gij ook, ô onbezweken

En braeve zoon! omhelst me, ach, hoe verrukt gij mij!

Wat zijn uw harten niet grootmoedig! wat zijn zij

Verboven de onze! Hoe, gij laegt voor mijne voeten,

Neen, eerder voegde 't mij ulieden dus te ontmoeten.

Maer 'k heb gewild, eer nog mijn woord u had verlicht,

Dat al uw deugden zich vertoonden voor 't gezicht.

Zij eeren de eeuw die thans uw boeien ziet verbroken.

(Hij ontsluit de keten van André.)

ô Edelmoedige, gij zijt reeds vrijgesproken.

Uw gadelooze deugd verdient een beter loon.

'k Heb uw ontflag bewerkt.

L I S I M O N, *André ombelzende.*

Wat zie ik, ach, mijn zoon!

A N D R É, *in een verrukkende mijmering.*

Mijn tong is spraekeloos. Ik dwael in mijn gedachten.

Ik

